

Yönetim Kavramı ve Süreci

Yönetim; örgüt içinde veya dışında yer alan bireylerin, önceden planlanmış hedeflere ulaşmaya yönelik iş birliği geliştirme süreçlerinin tamamını içermektedir. Diğer bireyler aracılığı ile belirlenen amaçlara yönelme ve koordinasyon sağlama gibi unsurların söz konusu olduğu süreçler yönetim olarak nitelendirilebilmektedir. Yönetim iletişim, koordinasyon, işbirliği gibi durumları içeren bir süreci ifade etmektedir.

Yönetim Biliminin Kapsamı: Genel ve Dar Anlamda Tanımları

Genel yönüyle yönetim bilimi, örgütlerin başta idari, sosyal, ekonomik, hukuksal, beşeri ve teknik yönleri olmak üzere her türlü sorunlarını inceleyen ve bunlara çözüm bulmaya çalışan disiplinler arası bir disiplindir. Dar anlamda yönetim bilimi ise, sadece kamu yönetimi bilimini içerip, kamu kurum ve kuruluşlarının yapısını ve işleyişini açıklayan bir bilim dalıdır. Dolayısıyla yönetim bilimi, genel anlamda bir örgüt bilimi iken, dar anlamda ise bir kamu yönetimi bilimidir. Kamu yönetimi vatandaşlara hizmetleri aktarabilmek adına merkezi ve yerel olmak üzere iki yönetim şekline ayrılmıştır. Merkezi yönetim, çeşitli bakanlıklar ve bakanlıklara bağlı olarak hizmet veren kuruluşlardan oluşmaktadır. Yerel yönetimler il özel idareleri, belediyeler ve en küçük birim olan köylerden oluşmaktadır.

KAMU YÖNETİMİ KAVRAMI

Genel olarak kamu yönetimi; iktidarın hedeflere ulaşmak adına bireyleri ve hizmetleri bir araya getirerek yönetmesi olarak tanımlanmaktadır. Aynı zamanda kamu politikalarının izlenmesi yoluyla ilgili süreçte toplum örgütlerinin yönetilmesi olarak da nitelendirilmektedir. Kamu yönetiminin nihai amacı kamu yararına yönelik kamu hizmeti üretmektir. Bu hizmetler, merkezi düzeyde örgütlenilen hizmet kurumları yanında, yerel ve bölgesel ölçekte örgütlenmiş birimler eliyle de yerine getirilir. Bu anlamda kamu yönetimi, kamusal etkinlikleri ve örgütsel yapıyı anlatır.

YEREL YÖNETİM KAVRAMI

Yerel yönetimler; merkezi idarenin dışında, bir topluluğun yerel ihtiyaçlarını karşılama sebebiyle, halkın karar organlarını direkt olarak seçtiği, idari ve mali özerkliği olan, kamu tüzel kişiliği olan demokratik bir kuruluş olarak tanımlanmaktadır. Türkiye’de yerel yönetimler, 1982 Anayasasının 127. maddesinde “Mahalli İdareler; İl, Belediye veya Köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.” şeklinde ifade edilmiştir.

KAMU YÖNETİMİNDE TEMEL KAVRAMLAR

Kamu kavramı, görevlilerle birlikte siyasi olarak örgütlenmiş halk olan devlet kavramından daha geneldir. Kamunun kendisi, ilişkiler içindeki bireylerdir; ikincisi, mevcut kamularda o kadar karmaşık ve hareketlidir ki, tüm sosyal doku benzersizdir. Devletle ilişkilendirilen hukuk, etkileşimin sonuçlarını bir şekilde tahmin edilebilir kılmak için oluşturulan koşulların toplamıdır. Kamu kavramı, o topluluğa ait demokrasinin ve ilerlemenin altında yatan birtakım nedenlerin izini sürmeye olanak tanımaktadır. Kamu görevlisi uzun yıllardır kullanılan ve benimsenen bir kavram olarak memur ifadesi, Avrupa Birliği uyum süreci ile başlatılan Anayasa değişiklikleri ve takiben gerçekleştirilen kanun reformu sürecinde kamu görevlisi kavramı olarak güncellenmiştir. Kamu görevlisi, kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişidir. Kısaca kamusal faaliyetin yürütülmesine katılan kişi kamu görevlisi olarak adlandırılmaktadır. Örgüt Örgütler genel olarak insan toplulukları ya da toplumsal birimler olarak tanımlanmaktadır. Örgütler özellikle belirlenmiş amaçlara ulaşmak için kurulmuş ve bireylerden oluşan toplumsal birimler olarak nitelendirilmektedir. Bir diğer tanımda örgüt; planlanmış hedeflere ulaşmanın başarılması için çeşitli yollarla oluşturulmuş toplumsal yapılar, birimler ya da gruplar olarak ifade edilmektedir. Örgüt belirli amaçlara ulaşmak için amacına uygun biçimde oluşturulmuş bir yapıdır. Hiyerarşi Hiyerarşi, üst yöneticilerin emir verme yetkisini, ast ve üst ilişkilerini, üst yöneticilerin alt derecede bulunanlara emir verme ve onları denetleme yetkilerini açıklamak için kullanılmaktadır. Hiyerarşik sistemde, üstler alt makamlardakilere emir verme yetkisine sahiptirler, alt derecede bulunanlar bu emirlere uymakla yükümlüdürler. Politika Politika kavramı sonuç olarak elde edilen kararları da kapsayan, tüm süreci ifade eden bir kavramdır. Aynı zamanda yönetimle paralel olarak değerlendirilmektedir ve ayrılamaz bir bütündür. Politika aynı anda niyetleri ve davranışları da süreç içerisinde incelemektedir. Küreselleşme Küreselleşme; hizmetin,

çeşitli varlıkların, teknolojik imkanların sınırlarını zorlayan bir süreci, karmaşık ve tahmin edilemeyen sonuçları olabilecek süreç ve toplulukları simgelemektedir.

YEREL YÖNETİMLERDE TEMEL KAVRAMLAR

Demokrasi Dünden bugüne gelen yönetim anlayışları içerisinde en elverişli, en kapsayıcı ve en adil yönetim biçimi olarak nitelendirilen demokrasi, halka kendi kendini yönetme fırsatı sunmakta ve en çok tercih edilen yönetim biçimidir. Demokrasi halkın egemen olduğu bir yönetim biçimi olmakla beraber güçlü kurumsal yapıların bulunduğu, kişisel hak ve özgürlüklerin tesis edildiği, güvence altına alındığı ve eşitliğin ön planda olduğu bir kavram olarak nitelendirilmektedir. Özerklik Özerklik merkezi idarenin ve bürokrasinin olası olumsuzluklarını en aza indirmek için tercih edilen bir yöntemdir. Özerklik, amaçlar doğrultusunda hedef konuya hakim ve alanda uzman kişilere ulaşılmasını ve söz konusu kişilerden yararlanılmasını kolaylaştırmaktadır. Yerelleşme Yerelleşme, devletin merkezi idare birimleri ile yerel yönetim birimleri arasındaki iş dağılımına, yerel birimlerin ön plana çıkması olarak okunabilir. Diğer taraftan yerelleşme ya da başka bir ifadeyle yerellik, merkezi yönetime olan ihtiyacı aza indiren, bölge halkının ortak yaşam koşulları ve ortak anlayışları açısından kendilerini idare etme becerisine sahip olmalarını işaret etmektedir. Yetki devri Kuruluşlarda hizmetlerin sürdürülebilirliği için çalışanlar arasında koordinasyonun iyi sağlanması gerekmektedir. Yetki devri kavramı, bir görev ve yetkinin başka bir yöneticiye verilmesini içermektedir. Yetki devrinde ana ölçüt, yetkinin devredilebilir olduğu ancak sorumluluğun devredilmediğidir. Yetki genişliği Yetki genişliği; topluma yönelik hizmetlerin sunulmasında etkinliği artırmak adına merkezi yetkilerin diğer birimlere devredilmesidir. Yetki genişliği ele alındığında karar verme yetkisi aynı tüzel kişiliktedir. Hiyerarşik yapıya uygun biçimde merkezi idarenin karar yetkisinin aynı tüzel kişilik içinde merkezden yerel birimlere aktarılması söz konusudur.

Kamu ve Yerel Yönetim İlişkisi ve Örgütlenmesi

Kamu ve yerel yönetimler devletin mal ve hizmetlerini halka götürmek için kullandığı yönetim biçimleridir. Birbirinden ayrılamaz ve işbirliği yadsınamaz bu iki unsurun uyumlu çalışması da önem teşkil etmektedir. Bu doğrultuda yerel yapının ve kaynakların gücünün ve potansiyelinin okunması günümüz şartlarında bir gereklilik haline gelmiştir. Merkezi yönetim de bu güç ve potansiyelden destek almaktadır. Dolayısıyla yerel yapının güçlenmesiyle birlikte merkezi idarenin ülke bütünlüğünün korunmasında, sürdürülmesinde ve hizmet aktarımında güçlenmesi söz konusu olacaktır. Yerel yönetimler, merkezi idarenin örgütsel yapısının dışında örgütlenen, yerel olarak hizmet götüren, merkezi idarenin kısmi yönetimi altında olan ancak daha çok özerk yapılarından bahsedilen birimlerdir. Yerel yönetimler merkezi yönetimin işbirliği ve koordinasyonu ile işleyen eylem, plan, tutum ve stratejilere sahip yönetsel yapılardır. Yerel yönetimler hizmetlerini sivil toplum kuruluşları, uluslararası kurumlar gibi pek çok aktör aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

KAMU YÖNETİMİ KAVRAMI

Kamu yönetimi; kanunların gerekliliklerini yerine getirmek yoluyla hizmetlerin yürütülmesi ve uygulanması süreçlerini içermektedir. Yapısal olarak kamu yönetimi devletin topluma yönelik hizmetlerini sunmasına aracılık eden örgüt yapısını nitelendirir. Pratik ve teorik yönden kamu yönetimi incelendiğinde ise devletin ve iktidarın örgüt yapısını irdeleyen bilim alanı olarak değerlendirilmektedir. Kamu yönetiminin birincil amacı, halkın talep ettiği kamusal hizmetleri aktarabilmek adına mevcut kaynakların birimleri vasıtasıyla en etkili biçimde vatandaşa sunulmasını sağlamaktır. Diğer bir ifadeyle kamu yönetiminin amacı hükümetin veya devletin temel görevi olan kamu düzenini sağlamak, toplum barışını inşa etmek, hizmetlerin sunulmasını sağlamak ve bu sunumu adil biçimde yapmaktır. Hizmet sunduğu toplumun ihtiyaçlarının karşılanması ve yaşam kalitesinin artırılması da yine kamu yönetiminin asli görevleri arasında yer almaktadır.

YEREL YÖNETİM KAVRAMI

Bir yerinden yönetim aracı olarak yerel yönetimler yerel hizmetlerin yerine getirilmesinde oldukça söz sahibidir. Yerel yönetimler sahip oldukları yetkileri değerlendirerek yeni hizmet şekilleri sunabilir, yörenin gelişime katkı sağlayabilirler. Yapılan yatırımlar vasıtasıyla yerel halka çeşitli imkanlar sunan yönetim birimleri, ayrıca yer aldıkları yörenin sosyoekonomik, siyasi ve kültürel kalkınmasına fayda sağlarlar. “Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.” Bugünkü adıyla yerel yönetimler olarak adlandırılan mahalli idareler incelendiğinde ülkemizde temel olarak il özel idaresi, belediye ve köy olmak üzere üç çeşit yerel yönetim birimi olduğu söylenebilir.

KAMU YÖNETİMİNİN YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Halka gerekli hizmetleri sunabilmek için kamu yönetimine belirli görevler verilmiş ve bu görevleri ifa edebilmek için de bazı yetkilerle donatılmıştır. Kamu yönetiminin genel olarak görevleri aşağıda sıralanmaktadır. -Milli güvenliğin korunması -Kolluk ve kamu düzeninin sağlanması -Destekleme hizmetleri -Planlama etkinlikleri -Kamu hizmetleri Yasama faaliyeti Maddi bakımdan yasama, hukuk kuralları koymaktır. Ülkemizde meclis kanun yoluyla hukuk kuralları koymaktadır. Bunun yanında yönetim de tüzük, yönetmelik çıkartmak suretiyle maddi anlamda yasama faaliyetlerinde bulunur. Bilindiği gibi yönetmelik ve tüzük birer yönetsel işlemdir. Yönetim bunlarla, yasama işlemlerinde olduğu gibi, genel nitelikte ve kişisel olmayan kuralları koyar. Yasama organı olarak meclis birincil yasama organıdır ve meclis yetkisini devredemeyen bir yapıdır. Yargı faaliyeti Maddi bakımdan yargılama ise, anlaşmazlıkları çözmek, kişisel olaylara hukuk kurallarını uygulamaktır. Başka bir deyişle hakkın ne olduğunu söylemektir. Yönetim de yargı organlarının uyguladığı usulden farklı bir usulle, uyuşmazlıkları çözmekte, hukuk kurallarını kişisel olaylara uygulamaktadır. Yürütme faaliyeti Yönetim uygulamaları ve bu doğrultudaki yönetsel faaliyetler kamu hizmetlerinin aktarılması veya kamu düzeni gereksinimlerinin giderilmesi adına gerekli olan uygulamalardır. Yasama ve yargı faaliyetleri dışında kalan, yasama ve yargı kuruluşları dışındaki kuruluşlar, yani yönetsel kuruluşlar tarafından yapılan faaliyetler olarak da tanımlanabilir.

YEREL YÖNETİMLERİN YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Yerel yönetimler merkezi yönetimle işbirliği içinde olan, merkezi yönetimin uygulamalarını kolaylaştırmak için yerinden yönetim anlayışını benimseyen yapılardır. Yerel yönetim birimleri

incelendiğinde il özel idaresi, belediyeler ve büyükşehir belediyeleri olarak hizmet verildiği söylenebilir. Köy yapılanmaları kendi içinde yönetim biçimine sahip aynı zamanda yerel yönetime bağlı birimlerdir ancak köy yapılanmasını yönetim anlayışı çerçevesinde il özel idaresinden ve belediyelerden ayrı tutmak gerekmektedir. İl özel idarelerinin yetki ve sorumlulukları -Belediye sınırları il sınırı olan büyükşehir belediyeleri dışında, şehirde var olan çevre, iskan, sosyal etkinlikler, sağlık faaliyetleri, sportif faaliyetler, tarımsal uygulamalar, ticari ve sanayi faaliyetler, kültürel, sanatsal etkinlikler, çeşitli sosyal yardımlar, sevgi evleri inşası, ilgili binaların bakım onarımları gibi hizmetlerin verilmesi il özel idarelerinin yetki ve sorumluluğu altındadır. - Belediye sınırları dışında kalan su, alt yapı, katı atıklar, çevre düzenleme, acil yardım faaliyetleri, peyzaj çalışmaları ve bu alanlara yönelik hizmetlerin verilmesinde yetkilidir. Belediyenin yetki ve sorumlulukları -Merkezi idarenin inşa ettiği veya ettirdiği tüm derecelerdeki okulların inşaatı ve bakımını yapabilir veya yaptırabilir, bu doğrultuda ihtiyaç duyulan malzemeleri temin edebilir. Aynı zamanda sağlık ile ilgili tesis açma ve işletme yetkisi bulunmaktadır. Kültürel ve doğal kaynakların korunmasına yönelik tesis açarak işletebilir, bakım ve onarımını veya restorasyonunu gerçekleştirebilir. Zaman zaman öğrencilere, amatör spor kulüplerine araç gereç temin edebilir ve belediye meclisi kararıyla başarılı sporculara ödül verebilir. Büyükşehir belediyelerinin görev ve sorumlulukları - Büyükşehir belediyeleri ilçe belediyelerinin görüş ve önerileri kapsamında büyükşehirin yıllık planlamalarını, stratejik hedeflerini ve mali işlerini planlamaktan sorumludur. - Çevre bakanlığının sunduğu imkanlar dahilinde, belediye sınırları çerçevesinde imar işlemleri yapmak veya yaptırmakla mükelleftir. Yapılan imar planlamalarını onaylamak, olası değişiklikleri kontrol etmek ve uygulamayı denetlemekle sorumludur. -Büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde planladığı hizmetlere yönelik proje, uygulama ve bakım gibi faaliyetleri yürütebilir. Aynı zamanda ruhsat verme ve ruhsat verdiği alanları denetleme yetkisine de sahiptir. İlçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları - Büyükşehir belediyelerinin görevleri dışında kalan görevleri ve yetkileri kullanmakla sorumludur. Büyükşehirin belirlediği katı atık yönetim planlarına uyararak, katı atıkları toplayarak aktarma istasyonlarına taşımakla yetkilidir. Büyükşehirin yetkisi dışındaki çevreye zarar verme potansiyeli bulunan işletmeleri ruhsatlandırmak ve denetlemekle görevlidir. - Belediyelere verilen yetkiler kullanarak çeşitli alanlar inşa etmek, mabetler, sağlık, kültürel ve sosyal tesislerin yapılması, ilgili tesislerin bakımı ve onarımını üstlenmek gibi görevleri bulunmaktadır. Defin ile ilgili hizmetleri yürütmekle yetkilidir. Afet riski taşıyan veya can ve mal güvenliği açısından tehlike oluşturan binaları tahliye etmek ve yıkmakla sorumludur. Köylerin yetki ve sorumlulukları - Su birikintilerini kurutarak sivrisineklerin oluşturacağı sorunların önüne geçmekle sorumludur. Köye çeşme yapmak ve çeşmenin geçeceği güzergahı belirlemekle yetkilidir. Köylerde yer alan kuyu ağızlarını çevrelemekle, köydeki evlerden dökülen pis suların pınar sularına karışmasını engellemekle mükelleftir. Köyde evlerin etrafını ve köyün sokaklarını, aynı zamanda çeşme kuyu ve pınar başlarını temiz tutmakla görevlidir. Köye ait çöp ve gübreleri köyden uzak ve yol üstünde bulunmayan yerlere konuşturmakla sorumludur.

YEREL YÖNETİM KAVRAMI ve TANIMI

İnsanoğlu, yaratılışından itibaren barınma, beslenme ve dışardan gelecek tehditlere karşı koyma ve kendini koruma gibi temel gereksinimlerini karşılayabilmek için topluluklar hâlinde hareket etmiştir. Topluluk içindeki insan sayısı arttığında hep birlikte hareket edebilme imkânının ortadan kalkmasıyla yerleşik hayat düzeni benimsenmiş, bunun sonucunda da ilk köyler kurulmuştur. Giderek kalabalıklaşan topluluklarda, o topluluğu oluşturan bireylerin çeşitli ihtiyaçlarını giderebilmek amacıyla yönetim organları oluşturulmuştur. Yerinden yönetim organları ilk olarak köy yönetimiyle haberleşme, askeri örgütlenme ve suç işleyenlere uygulanan yaptırım gibi görevleri yerine getirme amacıyla kurulmuştur. Tarihte hiçbir devletin bütünüyle merkezi olarak yönetilebildiği bir yapı uygulanmamıştır. Bu sebeple günümüzde merkezi yönetim ile yerel yönetim bir arada yürütülmektedir. Bazı ülkeler kendi tarihsel ve toplumsal yapılarına daha uygun olarak değerlendirdikleri merkezi yönetimi, bazı ülkeler ise yerel yönetimi ağırlıklı olarak tercih etmektedir. Araştırmacılar, içinde yaşadığımız 21. yüzyılda yerel yönetimin merkezi yönetime oranla daha fazla uygulanması gerektiğini savunmaktadır. Yerel yönetimler, belirli sayıda insanın yaşadığı yerleşim yerlerinde, o topluluğun bir parçası olan bireylerin gereksinimlerini karşılamak ve onlara hizmet sunmak amacıyla resmi olarak yetkilendirilen yerel kuruluşlardır. Yerel yönetimleri diğer resmi kuruluşlardan ayıran en önemli özellik halkla iç içe olmalarıdır. Devlet ve yerel yönetimler birlikte halka hizmet için çalışırken birbirlerinden aşağıda belirtilen 3 ana noktada ayrılmaktadır;

- Devlet yetki ve görevleri anayasayla, yerel yönetimlerin yetki ve görevleri ise yasalarla düzenlenmiştir.
- Devlet, ulusal politikanın yürütülmesinden sorumluyken, yerel yönetimlerde böyle bir sorumluluk yoktur.
- Devlet, adalet ve güvenlik gibi konularda kendi alanında tam ve mutlak yetki sahibidir. Yerel yönetimler hizmetlerini yapmakta mutlak yetki sahibi olmayıp, belli ölçüde devlet denetlemesine tabidir.

TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİM TARİHİ

Osmanlı Devleti Döneminde Yerel Yönetimler Türkiye'deki yerel yönetim uygulamaları Avrupa' dakilerle benzerlik göstermese de, 1839'da Tanzimat Fermanı'nı izleyen dönemde ve 1854'teki Kırım Savaşı sonrasında kısmen görülmektedir. İlk yerel yönetim uygulaması Tanzimat'ın ilanından sonra taşra teşkilatında mali işlerin yürütülmesi amacıyla “muhassıl” adında maliye memurlarının görevlendirilmesiyle gerçekleşmiştir. Osmanlı'daki yerel yönetim uygulamasını Avrupa'daki örneklerden ayıran en önemli gerekçe, yerel yönetimlerin kamu tüzel kişiliğine sahip olmaması ve seçimle işbaşına gelmemesidir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde idari sistem, merkez ve taşra teşkilatı olmak üzere iki bölümden meydana gelmekteydi. Taşra teşkilatında beylerbeyi ve sancakbeyi olarak adlandırılan memurlar görev yapmaktaydı. Beylerbeyi, sadrazamın temsilcisi olarak görev yaptığı için yetkileri son derece genişti. Yürütme ile ilgili karar mercii olan beylerbeyi aynı zamanda vergilerin toplanması ve harcanması konularında da tam yetkiliydi. Beylerbeyi ve sancakbeyi merkezi hükümete bağlı memurlar olduğu için bu uygulama tam manasıyla yerel yönetim olarak adlandırılmamaktadır. Ülkemizde gerçek anlamda yerel yönetim uygulamaları ilk olarak Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında görülmektedir. Cumhuriyet Döneminde Yerel Yönetimler Kurtuluş savaşı sonrası Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı Devleti'nden 389 belediye devralmıştır. Cumhuriyet'e intikal eden bu belediyelerin büyük bir bölümünde altyapı eksikliği dikkati çekmektedir. Bu sebeple 24 maddelik 1921 anayasasının 14 maddesi yerel yönetim ilkelerine göre düzenlenerek yerel yönetimlere ağırlık verilmesi amaçlanmıştır. Bu anayasada kentlerin yerel yönetimlerde manevi kişiliği ve özerkliğinden bahsedilmiştir. Ayrıca yerel halk tarafından seçilecek kent şuralarının vakıf, medrese, eğitim, sağlık, ekonomi ve sosyal yardımlaşmaya ilişkin konuları düzenleyip yönetmesi üzerinde durulmuştur. 1930 yılında 1580 Sayılı “Belediye Kanunu” ile belediyelere daha fazla yetki ve sorumluluk verilmiştir. Ayrıca İstanbul ve Ankara belediye başkanlarının merkezi yönetim tarafından atanmasını içeren bir düzenleme getirilmiştir. Ankara ve İstanbul dışındaki belediyelerde ise belediye başkanı olarak, belediye meclis üyeleri veya başkan olmasında sakınca bulunmayan dışarıdan bir kişi seçilebilmektedir. Köy İşleri Bakanlığının 1964'te kurulmasıyla birlikte köy yolları, köy içme suyu ve tarımsal arazilerin sulanması gibi hususlarda yerel halk desteğinin artırılması amacıyla mülki idare amirlerinin öncülüğünde köylere hizmet sağlama birlikleri oluşturulmuştur. Bu birlikler sayesinde

hizmet kalitesi ve kurulan birlik sayısı – niteliği anlamında dikkate değer artışlar meydana gelmiştir.

TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİM ÇEŞİTLERİ

Anayasamızın 127. maddesinde belirtilen “... il, belediye veya köy halkının...” ibaresiyle işaret edilen husus; Türkiye’de yerel yönetimlerin üç farklı türü bulunmasıdır. Bu yapılar il özel idaresi, belediye ve köy yönetimi şeklindedir. Kuruluş isimleri anayasada tek tek belirtildiği için başka bir yapının kurulma durumu Anayasa’nın ilgili maddesi değiştirilmedikçe imkânsızdır. Bu kuruluşlara 1983 yılında yürürlüğe giren 303 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu vasıtasıyla Büyükşehirler dâhil olmuştur. İl Özel İdaresi İl özel idaresi, Türkiye’nin mülki idare organizasyonunda önemli bir yere sahip olan ve anayasanın 127. maddesinde değinilen üç yerel yönetim türünden birisidir. “Taşınır ve taşınmaz mallara ve bağımsız gelire sahip, karar organı halk tarafından seçilen, bölge halkının müşterek ve belirli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla hizmet veren, tüzel kişiliğe sahip mahalli idare kuruluşu” şeklinde tanımlanan il özel idaresi, önemli görevlere sahip bir yerel yönetim çeşididir. İl özel idaresi kent halkına yönelik hizmet sağlamaktadır. İl sınırları içinde belediye ve köyler bulunduğu için il özel idaresinin görevleri kırsal ve kentsel nitelikte olabilir. Belediyeler Belediyeler; halkın genel ve yerel gereksinimlerini karşılamak için kurulan, başkanı ve yönetimi halk tarafından seçilerek oluşturulan, mali ve idari özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir. 3 Temmuz 2005 tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile yapı ve işleyişleri düzenlenen belediyelerin sayısı 2022 yılı itibarıyla 1390’dır. Türkiye’de bir yerleşim biriminde belediye kurulabilmesi için asgari nüfusun 5.000 veya daha fazla olması gerekmektedir. Köy Yönetimi Köy yönetimi en az nüfus barındıran yerleşim birimi fakat sayı itibarıyla en yaygın olan yönetim birimidir. Türkiye’de köylerle ilgili ilk çalışmalar 1864 yılında hayata geçirilen Teşkil – i Vilayet Nizamnamesi sayesinde başlamıştır. Köyler, kamu tüzel kişiliğine sahip bir yerel yönetim olarak Cumhuriyetin ilk yıllarında kurulmuştur. 1924’te kabul edilen 442 sayılı Köy Kanunu aracılığıyla köylere yerel yönetim kamu tüzel kişiliği tanınmıştır. Bu kanunla birlikte köy yönetimlerine önemli görevler yüklenmiş ve köy yönetimi aracılığıyla kırsal bölgede yaşayan vatandaşların ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır. Günümüzde köylerin büyük bölümü zamanla kendiliğinden oluşmuştur. Bununla birlikte doğal afet ve güvenlik gibi nedenlerle bir bölgede köy kurulması gerekebilir. Böyle bir durumda köy idari kararla kurulur. Köy kurma yetkisi İçişleri Bakanlığı’nın görevleri arasında yer almaktadır. Bir yerleşim birimi içerisinde köy kurmadan önce, o bölgedeki il idare kurulu, il genel meclisi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının görüşleri alınmaktadır.

BELEDİYELER ve REKREASYON

Günümüzde insanların büyük bir bölümü kentlerde yerleşik bir yaşam sürmektedir. Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler ve sanayileşme sonucunda meydana gelen hızlı kentleşme, kırsal kesimde tarım alanları ve istihdam imkânlarının azalması insanları şehir merkezlerinde yaşamaya zorlamaktadır. Bireyler, gelirlerinin önemli bir kısmını rekreatif faaliyetler için harcamasının yanında merkezi ve yerel yönetimler de bu etkinliklerden daha fazla vatandaşın faydalanabilmesi için gerekli desteği sağlamak amacıyla bütün imkânlarını seferber etmiştir. Dünya’da Belediyeler ve Rekreatyon Gelişmiş ülkelerin yönetimleri alt ve üst yapı problemini çözerek yurttaşlarına daha ferah yaşam imkânları sunmuştur. Yurtdışındaki belediyeler sahip olduğu imkânlar dâhilinde şehirde yaşayan insanlara verdikleri rekreatyon hizmetlerini seneler önce kurumsal bir yapı içinde organize etmiştir. Amerika Birleşik Devletleri’nde belediye rekreatyon ve oyun alanlarıyla ilgili ilk departman 1904 yılında Los Angeles şehrinde kurulmuştur. 1947 yılında park ve rekreatyon birimlerini birleştiren Los Angeles, bugün 400’e yakın rekreatyon merkezinde milyonlarca vatandaşa hizmet sunmaktadır. Ohio eyaletinde Clyde belediyesi çeşitli spor branşlarında gençlere yönelik mahalli ligler ve turnuvalar organize etmektedir. San Diego kentinde 200.000 m²’ye yakın açık alan, 13 yüzme havuzu ve rekreatyon hizmeti veren 50 farklı merkezde yüzlerce rekreatyon lideriyle birlikte hizmet verilmektedir. San Diego’da ayrıca yüzme havuzları için bazı standart uygulamalar geliştirilmiştir. Yüzme havuzları her 3 km çapında ve 50.000 vatandaşın yaşadığı bölgeye göre planlanmaktadır. Bellingham belediyesi park ve rekreatyon birimi bünyesinde sekreter hariç görev alanların tamamı dış paydaşlardan oluşmaktadır. Bu kişilere maaş veya herhangi bir ücret ödemesi yapılmamaktadır. Fiziksel aktivite ve spor alanlarında Kanada’daki belediye yönetimleri, rekreatif etkinliklerle ilgili hizmetleri doğrudan sunmak amacıyla çeşitli birimler kurarak ülkede kapatılan kâr amacı taşımayan gönüllü organizasyonlardan bu sorumlulukları devralmıştır. Kuzey Amerika kıtasında yüzölçümü olarak büyük topraklara sahip olan Kanada’da özellikle kış sporlarıyla ilgili aktivitelere ilgi yoğun olduğu için belediyeler açık ve kapalı alanlarda vatandaşlara buz pateni, buz hokeyi ve curling gibi çeşitli fiziksel aktivite ve spor imkânları sunmaktadır. Avrupa ülkelerine bakıldığında belediyeler ABD’ye benzer şekilde halkın rekreatif etkinliklerle ilgili gereksinimlerini, çocukluk çağından başlayarak diğer kamu kuruluşlarının yanında özel işletmeleri de sürece dâhil ederek karşılamaktadır. Belediye yönetimleri hizmetleri planlama ve sunum aşamalarında spor bilimleri, işletme, iktisat ve turizm alanında çalışan araştırmacılardan sürekli destek alarak profesyonel bir sürecin organize edilmesini sağlamaktadır. Ayrıca üniversitelerle yapılan iş birliği sonucunda gençlerin eğitim sürecini müteakip istihdam edilmesi daha kolay hâle gelmektedir. Hollanda Eindhoven kentinde, 150.000 m²’lik alan fiziksel aktivite ve spor amaçlı ayrılmış ve spor tesisleri sürekli olarak vatandaşların hizmetine açılmıştır. Almanya Münih’te 3,7 km² alana kurulan Englischer Garten dünyanın en büyük rekreatyon alanlarından biridir. Doğal güzellikleriyle dikkat çeken bu alanda su sporları, bocce, futbol, basketbol, fiziksel aktiviteler ve piknik gibi etkinlikler yapılabilmektedir. Türkiye’de Belediyeler ve Rekreatyon Belediyeler, yerel yönetim birimleri arasında en önemlisi ve halka en yakın kuruluşlar olarak bilinmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) yaptığı araştırmaya göre 2021 yılı itibarıyla ülkemizde insanların %93,2’si il ve ilçe merkezlerinde yaşamaktadır. Toplumun yoğun olarak yaşadığı belediye sınırlarında insanların daha kaliteli bir yaşam sürebilmesi için belediye yönetimlerinin rekreatyon alanıyla ilgili yaptığı çalışmalar son derece önemlidir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7. Maddesinin “m” fıkrasında, belediyelerin görevleri arasında “Büyükşehir’in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işletirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek” hükmünün bulunması merkezi yönetimin rekreatyona bakış açısını yansıtmaya açısından son derece önemlidir. Şehirde yaşayan insanların rekreatif etkinliklerle ilgili yönelimleri, toplumsal yapı ve alışkanlıklar değiştikçe belediyeler, yatırım ve hizmetlerini spor ve fiziksel aktivitenin ötesinde beden, zihin ve ruhu birbirine bağlayan daha geniş bir sağlıklı yaşam anlayışına odaklanmıştır. Belediyelerin bakış açısından yakın geçmişte daha dar bir kapsamda değerlendirilen rekreatyon, artık çocuklarda obezite sorunlarına kalıcı çözümlerin geliştirmesi, dezavantajlı grupların toplumla daha fazla iç içe olması, gençlerin sosyal yönünü ön plana çıkaran

sağlıklı aktivitelere teşvik edilmesi, emeklilik dönemindeki bireylerin çeşitli hobi ve uğraşlar edinerek yaşam kalitesinin artırılması, işsizlik problemi yaşayan vatandaşların çeşitli meslek kursları sayesinde iş sahibi olması ve kentin ziyarete gelen turistler için daha çekici hale getirilmesi anlamı taşımaktadır. Başta İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Bursa olmak üzere ülkemizde birçok belediye vatandaşlara sunduğu rekreasyon hizmetlerini geliştirmek ve sınırları içinde yaşayan halkın refah düzeyini artırmak için çalışmalar yapmaktadır. Rekreasyon, halk sağlığı, yerel insanların sosyal bağlarının gelişimi, kültürel miras, turizm ve ekonomik büyüme ve yeşil alan geliştirme dahil olmak üzere çok çeşitli hedefleri ortaya koymak için güçlü bir araçtır. Bu aracı daha etkili kullanabilmek için çeşitli stratejilerin uygulanması gerekmektedir. Ülkelerde uygulanan merkezi ve yerel yönetim modeli, kentin coğrafi yapısı, iklim ve şehirde yaşayan insanların kültürel özelliklerine göre farklılaşmakla birlikte, belediyelerin daha iyi rekreasyon hizmeti sunabilmesi için aşağıda belirtilen stratejileri benimsemesi başarılı bir yönetim açısından son derece önemlidir.

BAŞARILI BELEDİYE UYGULAMALARI İÇİN STRATEJİLER

Rekreasyon Alanları ve Tesislerine Verilen Önem Rekreasyon endüstrisi son derece geniş bir aktivite yelpazesine sahip olduğu için belediyelerin çeşitli etkinliklerin yapılabileceği alanlara ve tesislere sahip olması gerekmektedir. Rekreasyon alanlarının herkes tarafından kolaylıkla ulaşılabilir olması, her yaş ve gruptan vatandaşa hizmet edebilecek şekilde tasarlanması ve şehrin her bölgesine yayılmasını sağlamak son derece önemlidir. Rekreasyon alanları ve tesisleriyle ilgili sınıflandırma sistemi geliştirilmesi, belediyeye ait rekreasyon kaynaklarının çeşitli ölçeklerde topluma nasıl hizmet ettiğinin daha iyi anlaşılmasına katkı sunmaktadır. Böylece şehrin kaynaklarının daha verimli kullanılması için yönergeler belirlenebilir. Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki belediyelerin büyük bir kısmı temel düzeyde tesis ve programların şehrin farklı bölgelerine adil bir yayılmasını sağlamak için alan veya ikamet tabanlı bir model uygulamaktadır. Bu modele göre rekreasyon alanının gerektirdiği özelliklere göre coğrafi ve lojistik olarak en uygun alan ve bölgede yaşayan insan sayısı ile birlikte demografik özellikleri dikkate alınmaktadır. Böylece tesisler daha verimli bir şekilde kullanılabilir. Rekreasyon Hizmetlerinin Sunumunda Dinamik Uygulamalar Belediye bünyesinde başarılı rekreasyon uygulamaları halk sağlığı, toplumsal aidiyet ve kentin ziyaretçiler için önemli bir çekim alanı olması gibi hedeflerin gerçekleştirilmesine katkı sunmaktadır. Rekreasyon hizmetlerinin toplumun her kesimine hitap eden ve sürdürülebilir bir şekilde planlanması, geliştirilmesi ve sunumu için belediye içinde istihdam edilen rekreasyon yöneticileri, park ve bahçeler birimi çalışanları, spor ve turizm departman sorumluları ve belediye dışındaki kuruluşlar/ajanslarla iş birliği yapılması gerekmektedir. Rekreasyon Hizmet Sağlayıcılarıyla Ortaklıkların Güçlendirilmesi Rekreasyon hizmetlerinin özel sektör tarafından sağlanması, belediyelerin sunduğu rekreasyon hizmetlerinin sürekliliği açısından son derece önemlidir. Günümüzde belediyelerin rekreasyon departmanları toplumsal faydayı en üst düzeye çıkarmak için bir dizi özel hizmet sağlayıcıyla iş birliği yapmaktadır. Yerel ve ulusal spor ligleri/şampiyonaları, federasyonlar, sivil toplum kuruluşları, kültür merkezleri, herkes için spor hizmeti veren merkezler, eğitim kurumları, sinema ve tiyatro salonları kent halkının rekreatif etkinliklere katılımını teşvik eden organizasyonlardır. Bu kuruluşlarla yapılan ortaklıklar, şehirde insanların daha fazla etkinliğe kolayca katılmasına ve alanında uzman rekreasyon liderlerinden daha kaliteli hizmet almasına katkı sunmaktadır. Halkın Rekreasyon Programlarına Katılımının Teşvik Edilmesi Dünya genelinde belediyeler halkın daha fazla rekreatif etkinliğe katılabilmesi için çeşitli uygulamalar geliştirmektedir. Bu uygulamalarda en önemli hedef kitleler ekonomik sorunlardan dolayı yetersiz hizmet alan vatandaşlar, dezavantajlı ve engelli bireyler, yaşlılar ve okul öncesi çağıdaki çocuklardır. Kanada'da birçok belediyede uygulanan "Learn to" (Öğren) programları vatandaşlar tarafından son derece olumlu geri bildirimler almıştır. Bu programlarda yüzme, buz pateni, jimnastik ve curling gibi popüler branşlarda geliri olmayan ya da gelir düzeyi düşük olan aile çocuklarına temel düzeyde spor eğitimi verilmektedir. Rekreasyon uzmanları tarafından geliştirilen programları web sitesinde yayımlayan belediyeler, hizmetlerin çevrimiçi dokümantasyonu ve programlara katılım için web tabanlı ara yüz geliştirilmesi gibi teknolojik imkânlardan da faydalanmaktadır. Bu kapsamda bazı belediyelerin web sayfalarında hizmetlerle ilgili "Sıkça Sorulan Sorular" bölümü bulunmaktadır. Resmi sosyal medya hesaplarının aktif kullanılması sayesinde bölgede yaşayan insanlar bütün etkinliklerle ilgili bilgileri anlık olarak takip edebilmektedir.

Serbest Zaman Politikaları ve Tarihsel Süreç

Serbest Zaman Politikaları Sanayileşme ve beraberindeki kentleşme sürecinin açık bir şekilde başladığı 18. yüzyılın sonunda, serbest zaman politikası siyasetine kısa bir tarihsel genel bakışa başlamanın uygun olmasının birkaç nedeni vardır. Bazı yazarlar için, sosyal aktivitenin ayırt edici bir kategorisi olarak serbest zaman, endüstrileşmenin kendisinin bir ürünüdür, iş ve iş dışı ayrımının ta kendisi, çalışma zamanı ve çalışma disiplininin bir fonksiyonu olarak ifade edilmektedir. 1980'lerin serbest zaman çalışmaları literatürü ile önceki yılların serbest zaman çalışmaları literatürü arasındaki büyük bir karşıtlık bulunmaktaydı. Serbest zaman politikaları üzerinde görülen gelişmeler aslında bu durumun gelişim göstermesi neticesinde ortaya çıkmaya başlamıştır. 1990'ların başında, serbest zaman politikaları hem teoriye dayalı hem de pratik politika analizi için açıkça gündeme gelmiştir.

Serbest Zaman Politikalarının Dönemsel Evreleri

1780-1840 devlet ve düzenleyici serbest zaman politikaları; Amerikan Bağımsızlık Savaşı ve Fransız Devrimi'nin siyasi devrimleri, toplumun ekonomik ve sosyal dokusunun yeniden kurulmasında önemli olaylar olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarımsal üretimdeki ilerlemeler ve buna bağlı olarak ortak arazilerin çevrelenmesi, kırsal nüfusu azaltan 'itici' faktörler oluştururken, endüstriyel teknolojinin gelişimi, yeni kentsel tabanlı fabrika üretiminde istihdam şeklinde bir 'çekici' faktör oluşturmuştur.

1840-1900 orta sınıf hayırseverliği ve reform için devlet desteği; Kültürel tarihlerde kronolojik sınırların çizilmesi nadiren kesin bir bilimdir ve popüler eğlencelerin bastırılması, 1849'da halka açık horoz dövüşlerini ve 1854'te bahis dükkânlarını özel olarak yasaklayan yasaların 19. yüzyılın ortalarına kadar devam ettiği görülmektedir.

1900-1939 Refah Devletinin temellerinin atılması 19. yüzyılın ikinci yarısında hükümetin rolü siyasi, endüstriyel ve sosyal reformun yönlerini içeriyor olsa da, amaç (en azından sosyal politika açısından) kentsel-endüstriyel kapitalizmin etkilerinde reform yapmaktan ziyade araboluculuk yapmaktır.

1945-1976 Refah Devletinin Olgunlaşması; II. Dünya savaşı sonrası dönemde, serbest zaman konusunda bile muhafazakâr düşünceye yönelik belirgin bir müdahaleci çizgi hüküm sürmekteydi.

Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Planlamaları ve Kapsamı

Yerel Yönetimlerde Rekreasyon Planlamaları Spor ve rekreasyon endüstrisinin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'ya katkıda bulunduğu ve bununla birlikte işgücüne de spor ve rekreasyon faaliyetlerine yapılan hane harcamalarının bir sonucu olarak doğrudan veya dolaylı olarak istihdam edildiği tahmin edilmektedir. Global olarak yüksek düzeydeki işsizliğin devam etmesi, rekreasyon fırsatlarına olan ihtiyacın sürdürülmesine de yardımcı olabilmektedir.

Yerel Yönetim Rekreasyon Çalışmalarının Kapsamı / Planları Cinsiyet ve diğer nüfus kategorileri, yerel yönetim alanındaki demografik verilerin raporlarında ve hatta örnek popülasyonların spesifikasyonunda yaygın olarak kabul edilmiştir. Ancak bu tanım, anket sonuçlarına, tartışmaya veya önerilere taşınmamıştır. Genel olarak incelendiğinde raporlar, aktif, organize serbest zaman ve pasif rekreasyon arayışları için hükümler konusunda eşit olarak bölünmüştür. Bölgeler ve nüfus kategorileri, özellikle gelir durumunun dikkate alındığı yerlerde, yüzme havuzları, tenis kortları, bahçeler ve diğer oyun alanları, kütüphaneler vb. gibi yerel düzeydeki olanaklar için farklı erişimlere sahiptir ve bu tür kaynaklar, yerel yönetimin rekreasyon planlamasıyla oldukça ilgili olabilmektedir. Araştırmalar incelendiğinde, yerel yönetimlerce yapılan rekreasyonel planlamalarda birçok eksiklik olduğu, rekreasyonun çeşitli alanlarında çalışma ve planlamalar yapan uzmanları bu eksikliklerde önemi derecede etken olduğu görülmektedir. **Amerika'da Rekreasyon** ABD'de ülke çapında ilk açık hava rekreasyonu araştırması, 1960 yılında Açık Hava Rekreasyon Kaynakları İnceleme Komisyonu tarafından yapılmıştır. Komisyon yalnızca açık hava rekreasyonuna olan ilgiyi değil, aynı zamanda doğal çevreye ve kamu arazilerinin yönetimine artan ilgiyi de yansıtmaktadır. Amerika'da rekreasyon faaliyetlerinin planlama ve organizasyon uygulamasında, Federal Hükümet, Amerika Devlet katılımı, Eyaletler, Belediyeler, halk, özel organizasyon kuruluşları, kiliseler, ticari girişim, çeşitli kurumlarda çalışanlar, askeriye, kolej ve üniversiteler yer almakta ve serbest zamanları kontrol etme, uygulama yönünde büyük bir rekabet içerisindedirler.

İngiltere'de Serbest Zaman ve Rekreasyon Topluluğun ve ailenin değerlerini güçlendirmenin bir yolu olarak spor ve rekreasyonu kullanma 1970 ve 1980 yılları arası oldukça önemli gözükmektedir. 1970'lerde başlayan rekreasyon yatırımlarında, hükümet politikaları incelendiğinde her yıl bir önceki yıldan

daha fazla finansal destek sağlandığı; rekreasyonun toplumdaki yararlarının hükümetler tarafından kabul edildiği söylenebilmektedir. İngiltere’de hükümet, 1980’lerin ortalarında rekreasyon alanında farklı planlamalar da geliştirerek uygulamaya koymuştur. Sponsorluklar için vergi teşvikleri sağlayan “İşletme Sponsorluğu Teşvik Programı” ve pazarlamalarını geliştirmek isteyen sanat kuruluşlarına hibeler sağlayan “Sanat Pazarlaması” planlamaları rekreasyon alanında yapılan başka gelişimler olarak göze çarpmaktadır.

Almanya’da Rekreasyon Almanya’da rekreasyon için hükümetin sorumluluğu eyalet ve yerel yönetimlere aittir. Federal devlet, bölgesel spor kuruluşları ve birliklerinin çalışmaları, Alman Spor Danışma Konseyi tarafından (Deutscher Spor Beirat) geliştirilir ve gönüllü spor kulüpleri çok yaygın olup, federal spor örgütüne bağlıdır. Federal Gençlik Örgütü (Federal Young Ring), birçok kültürel toplumsal ve sportif nitelikte olmayan diğer serbest zaman etkinliklerini geliştirmeye çalışmaktadır. Federal Hükümet, bireylerin ve toplulukların kendi serbest zaman seçimlerini yapmalarını ve serbest zaman tesisleri kurmalarını sağlayan yasal ve idari çerçeveyi belirleyerek serbest zaman sorunlarını yalnızca dolaylı olarak etkilemektedir. Yürüyüş, bisiklete binme ve su sporları ailelerin en çok tercih ettikleri aktivitelerin arasında gelmektedir. Almanya’da her yaşta bireyler için kamplar bulunmakla birlikte, kış sporları, futbol, yüzme, eskrim çok yaygın rekreatif etkinlikler arasında yer almaktadır. Farklı Kültürlerde Rekreasyon

Japonya Rekreasyon faaliyetleri çalışması, Japonya’da serbest zaman hakkında ülke çapında düzenli bir araştırmadır ve Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığı’nın bir kuruluşu olan Serbest Zaman Geliştirme Merkezi tarafından 1977’de başlatılmıştır. Rekreasyonel faaliyetlere halkın ilgisi arttıkça, devlet kurumları serbest zaman konusunu incelemeye başlamıştır. Ekonomik Planlama Ajansı tarafından yürütülen 1980’lerdeki çalışma ve serbest zaman araştırması ve Başbakan tarafından yürütülmüş ve hükümet politikalarına alınmıştır.

Rusya; 1980’lerin sonlarında Sovyetler Birliği’ndeki siyasi değişim ülkeye büyük sosyal ve ekonomik dönüşümler getirdi ve bunların tüm nüfusun yaşam tarzı üzerindeki etkisi önemlidir. Sosyalizmde kültür sübvansede edilerek kamusal rekreasyon tesisleri ideolojik önem kazanmıştır. 1990’dan sonra, kültürel faaliyet artık siyasi ve ideolojik kısıtlamalara tabi değilken, tesisler için devlet sübvansiyonları keskin bir şekilde azalmış ve birçok kurum kapanmak zorunda kalmıştır. Aynı zamanda, sunulan hizmetlerin çoğu yalnızca varlıklı bir azınlığa açık olmasına rağmen, özel girişim yükselişeydi. 1970’lerin ortalarından itibaren, konut koşullarındaki iyileştirmeler, televizyon ve ses cihazlarının yaygınlaşması ve daha sonra videonun ortaya çıkması sonucunda evde kültürel özelemleri tatmin etme fırsatları artmaya başlamıştır. Günümüzde çalışmalar gelişim göstermiş olsa da sosyal gruplar arasındaki eşitsizlik, mevcut serbest zaman miktarında ve serbest zaman etkinliklerinin modelinde devam etmektedir. En çok erkek-kadın arasında, kentsel ve kırsal nüfus arasında görülmektedir.

Fransa Fransa’da serbest zaman araştırmaları II. Dünya savaşı sonrasında ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu durum, öncelikle artan tanınırlık ve resmi destek kazanan sosyal bilimler, bununla birlikte iş, hukuk, din, aile ve eğitim gibi geleneksel araştırma alanlarından yeni bilim alanlarına yayılan fazla sayıda araştırmacı için çekici hale gelmiştir. İkinci olarak, serbest zaman yavaş ama emin adımlarla Fransız toplumunda bir sosyal hak ve önemli bir sosyal hak haline gelmiştir.

Avusturalya Avusturalya’da anket bulgularına dayanan politika gelişmelerine ilişkin kamuya açık hiçbir veri bulunmadığı görülmektedir. Rekreasyon planlaması ve politika yapımında eyalet hükümetleri ve yerel yetkililer tarafından verilerden yalnızca sınırlı şekilde yararlanılmıştır.

Hollanda 1960’lar ve 1970’ler, çeşitli disiplinlerden ve kurumsal geçmişlerden gelen akademisyenler, serbest zaman konularına ilgi duymaya başlamışlardır. Rekreasyon araştırmaları toplumun genel olarak televizyon, müzik ve sanat etkinliklerine ilgi duyduklarını fakat toplumun bazı kesimlerinin, rekreasyon etkinlikleri için maddiyattan çok zaman problemiyle karşılaştıkları için aktivitelerle katılım konusunda problem yaşadıklarını göstermiştir. Bu durum II. Dünya savaşı sonrasında birçok toplumda karşılaşılan problemlerden biriydi. Sosyal ve Kültürel Planlama Bürosu (Social and Cultural Planning Bureau), Avrupa ülkelerinin serbest zaman kalıplarını kümelemek amacıyla Hollanda’yı, serbest zamana nispeten yüksek değer veren ülkeler arasında konumlandırmıştır. Eğlencenin nasıl olduğu veya geçirilebileceği hakkında, müzeleri daha sık ziyaret eden, daha fazla eğlence ürünleri tüketen ve hizmet alan, aynı zamanda yüksek bir tatil katılım oranına sahip olduğunu belirlemiştir.

Kamu ve Yerel Yönetimlerde Rekreasyonun Tarihsel Gelişimi

Kamu ve yerel yönetimlerde yer alan spor ve serbest zaman hizmetlerinin tarihsel gelişimi bilimsel araştırmacılar tarafından kapsamlı bir şekilde tartışılmıştır. Bu bölümde kamu ve yerel yönetimlerdeki rekreasyon hizmetlerine değinmiş olacağız. Yerel yönetimlerde yer alan serbest zaman hizmetlerinin sağlanmasının, bugün açıkça görülen hizmet çerçevesine yol açan üç farklı aşamadan geçtiği düşünülebilir. Bu aşamalardan ilki, yirminci yüzyılın başlangıcından önce meydana gelmiş ve yerel yönetimler spor ve serbest zamanları karşılama konusunda ilk temellerini atmıştır. İkinci aşama ise yirminci yüzyılın çoğunu işgal etmiş ve yerel yönetimler spor ve serbest zaman fırsatlarının ana sağlayıcıları olarak anılmaya başlanmıştır. Üçüncü aşamada ise yerel yönetimler serbest zaman hizmetlerinin ana sağlayıcıları ve sorumluluklarını taşıyan hükümet politikalarına bağlı kurumlar olarak tanımlanmıştır.

Park Rekreasyonun Önemi ve Yararları

Park Rekreasyonun Önemi ve Yararları Bayer, rekreasyonu; bireylerin yaşamsal fonksiyonlarını canlı tutmak amacıyla onları dinlendiren, eğlendiren, neşe veren ve çeşitli uğraşlardan haz almalarını sağlayan eylemleri yapmak veya bu etkinliklere katılarak fiziksel ve zihinsel canlanma olarak tanımlamaktadır (Bayer, 1964; Şahbaz ve Altınay, 2015). Ülkemizde de ulusal park kavramı gittikçe önem kazanmakta ve birçok ziyaretçiyi kendine çekmektedir. Her yıl milyonlarca kişi tarafından ziyaret edilen koruma alanları olan milli parklarda yapılan rekreasyonel faaliyetler gün geçtikçe çeşitlenmektedir. Yerel yönetimler ve devlete ait diğer kuruluşlar, geniş halk kesimlerinin ilgisini çeken rekreasyonel aktivitelerini desteklemek ve halka sunmak hususunda büyük bir etkiye sahiptirler.

Park ve Rekreasyon Alanlarının Kuruluş Yeri Seçimi ve Önemi

Park ve Rekreasyon Alanlarının Kuruluş Yeri Seçimi Kuruluş yeri genel olarak, işletmenin üzerinde kurulu bulunduğu belli bir arazi parçasını ifade eder. Kuruluş yeri, bir işletmenin tedarik, üretim, depolama ve dağıtım gibi temel fonksiyonlarını ve bunlara bağlı ekonomik amaçlarını gerçekleştirebileceği yerdir. İşletmenin amaçlarına en kolay şekilde ulaşacağı yer, en uygun kuruluş yeri olarak ifade edilebilir.

Kuruluş Yeri Seçiminin Önemi Kuruluş yeri, işletmenin üzerinde kurulacağı, yaşamı boyunca çalışmalarını sürdüreceği yerdir. Kamu ve özel işletmeler rekreasyon alanlarının kuruluş yerlerinin seçiminde stratejiler belirlerken, kuruluş ne tür bir mal veya hizmet sunacağını ve hangi pazarın içinde rekabet edeceğini belirlemiştir. Kuruluş yeri seçimi uzun dönemli, stratejik kararlardandır.

Kuruluş Yeri Seçimini Etkileyen Faktörler

Kuruluş yeri seçimini etkileyen faktörler Herhangi bir tesis, işletme ve hizmet amacıyla kurulacak olan alanın kuruluş yeri seçimini etkileyebilecek birçok faktör bulunmuş olsa da, öncelikle dört başlık altında toplayabiliriz.

- Ekonomik Faktörler, hammadde, enerji, işçilik v.b. gibi faktörler bu grupta ele alınmaktadır. Ulaştırma olanakları, arazi ve inşaat maliyetleri, pazara yakınlık, işgören sağlama kolaylıkları, altyapı ve hizmetlerin varlığı bu grup içerisinde yer almaktadır.
- Doğal Faktörler, iklim ve arazinin durumu kuruluş yeri seçimini etkileyebilir. Arazi yapısı, yüksekliği, ısı farklılıkları, yerin deprem kuşağında olup olmaması, nemlilik derecesi, hatta rüzgâr durumu, karar vermede etkindir ve dikkate alınması gerekli olabilmektedir.
- Sosyal Faktörler, gürültü, hava kirliliği veya suya zarar vereceği gerekçesi ile toplumun direnişi, işletmenin yerinin seçimini etkileyebilir. Toplumun sağlığını, şehirlerin kuruluşunu ve gelişmelerini göz önüne tutmak gerekir.
- Psikolojik, Fizyolojik ve Politik Faktörler, girişimcinin, bir ülkenin belirli bir bölgesine duyduğu yakınlığın da kuruluş yerinin seçiminde rolü olabilmektedir.

Mevzuat ve Standartlar

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde "rekreatif" terimine yer verilmemekle birlikte 30113 sayı ve 03.07.2017 tarihli Resmi Gazete' de yayınlanarak yürürlüğe giren "Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği"nin "Tanımlar" başlıklı 4. Maddesinin "Yeşil Alanlar" alt başlığında Rekreasyon ve rekreasyon alanlarının farkı gözetilerek yeşil alanlar ile ilgili tanımlara yer verilmiştir.

Park ve Açık Alan Rekreasyonunda Standartlar Çağdaş parklar ve açık hava rekreasyon yönetimi çevreleri, gösterge ve standartların formüle edilmesi, gösterge değişkenlerinin izlenmesi ve

standartların korunmasını sağlamak için yönetim uygulamalarının uygulanmasından oluşan prosedürel bir temel üzerine kuruludur. Göstergelerin ve standartların formüle edilmesi, normatif teori ve yöntemlerin uygulanması da dâhil olmak üzere, bir doğa ve sosyal bilim araştırma programı tarafından yönlendirilebilir. Potansiyel göstergeler, parkların ziyaretçileri ve diğer paydaşlarla nitel görüşmelerden elde edilen verilerle tanımlanabilmektedir. Bu süreçte, katılımcılara ziyaretçi deneyiminin kalitesinden neye katkıda bulunduğuna ve zarar verdiğini anlamak için tasarlanmış bir dizi açık uçlu sorular sorulabilmektedir. Göstergeler ve standartlar, parklarda ve daha geniş anlamda açık hava rekreasyonu ve çevre yönetiminde önemli bir kavramsal formülasyon olarak ortaya çıkmaktadır. Parklar ve açık alan rekreasyonu alanında geleneksel olarak uygulanan taşıma kapasitesi kavramı ile çevre yönetimindeki daha çağdaş sürdürülebilirlik kavramı arasında bariz paralellikler bulunmaktadır. **Ulusal Park Yönetimi** ABD'de, 1980'de Kongre'ye sunulan Parkların Durumu Raporu'nu takiben, milli parklar ve rezervler için ekolojik ve yönetsel olarak sağlam sınırların oluşturulması için güvenilir ve pratik kılavuzların oluşturulmasına yönelik artan miktarda araştırma yöneltmiştir. Açık alan rekreasyonunun ulusal parklar için belirlenen rollerden sadece biri olduğunu hatırlamakta fayda var, bu alanlar ziyaretçilerin eğlenmesi ve memnun edilmesi için yerel yönetimlere çok çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Rekreasyon amaçlı parklara ve kaynaklara erişim, ziyaretçilere sunulan etkinliklerin, doğal ve kültürel değerlerin korunmasıyla ve parkların sunduğu eğitimsel-ruhsal deneyimlerle uyumlu bir şekilde bir arada var olmasını sağlamak için dikkatli bir yönetim gerektirmektedir. **Turizm ve Ulusal Parklar** Ulusal parklarda turizmin teşvik edilmesi ekonomik açıdan büyük önem arz etmektedir. Doğru planlamalar ve uygulamalar ile park yönetiminin ekolojik hedefleriyle uyumlu olmalıdır.

Tema Parklar ve Sektörel Gelişmeler

Tema Parklar Tema parkları bireylerin hayal dünyası ve eğlenceyi birleştirdiği, planlama tasarım ve uygulama açısından özen ve ciddiyet gerektiren, diğer taraftan çağdaş yaşamın nasıl olması gerektiğini bizlere anlatan ve bireyin sosyal kimliğini güçlendirmek amacıyla farklı kontrol metotları kullanılan parklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Çağdaş yaşamın getirdikleri ve gün geçtikçe yaşam standartlarındaki değişiklikler tema parkların da çeşitlilik kazanmasına etki edebilmektedir. Amerika'nın Kaliforniya eyaletinde bulunan Disneyland'ı 2019 yılında yaklaşık 19 milyon kişi ziyaret etmiştir. Ülkemizde tema parklar, kamu kuruluşları ve özel işletmeler tarafından kurulumu sağlanıp işletimi gerçekleştirilmektedir. Kamu kuruluşları tarafından özellikle yerel yönetimlerde Park ve Bahçeler Müdürlükleri şehrin veya bölgenin en uygun alanlarına bu parkların inşa edilmesini sağlamaktadır. Özel kuruluş olarak özellikle büyük şehirlerdeki AVM'lerin içerisine park alanları inşa edilebilmektedir. Bu park alanları tematik parktan ziyade çocuk ve gençler için eğlence alanı şeklinde tasarlanmaktadır. Yerel yönetimler toplumun yaşam standartlarını artırmak ve hizmet sunabilmek amacıyla tema park konseptli eğlence ve tema parklarına gün geçtikçe yatırımlarını artırmaktadır. Bu konuda yapılan rekreasyon projelerinin sayısı da gün geçtikçe artmakta, rekreasyon ve eğlence amaçlı gerçekleştirilen kongre ve fuarlar her yıl düzenli olarak gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu konuda düzenli olarak gerçekleştirilen Eğlence – Etkinlik, Park – Rekreasyon Fuarı İstanbul'da gerçekleştirilmektedir. Bu fuarda belediye parkları, otel eğlence alanları, tema parklar ve AVM parkları gibi birçok alanda sektörün tüm çalışanları bir araya gelmektedir.

Rekreasyon Hizmetlerinin Tanımı ve Kapsamı

Rekreasyon hizmetleri grubu, organize eğlence faaliyetlerinde liderliği içerir. Buna programlar oluşturma ve denetleme, faaliyetleri planlama ve liderlik ve talimat sağlama dâhildir. Serbest zaman deneyimleri, parklar, oyun alanları, kamplar, toplum merkezleri gibi çeşitli ortamlarda gerçekleşir ve çok sayıda kişisel etkileşim içerebilmektedir. Rekreasyon planlamaları, serbest zaman etkinlikleri için kullanılan hem doğal hem de insan yapımı kaynakların planlanması, geliştirilmesi, bakımı ve korunması ile ilgili işlevleri içerir.

Rekreasyon Hizmetleri ve Programlamaları

Rekreasyon Hizmetleri ve Programlamaları Topluma hizmet sunmak yerel yönetimlerin temel görev ve sorumluluğudur. Devletin amacı, vatandaşların önemli sosyal ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olan, bireylerin kendilerince karşılayamadığı ve ihtiyaç duyduğu verimli veya ekonomik olarak gerçekleştirilemeyecek hizmetleri geniş ölçekte sağlamaktır. Yerel yönetimlerin amacı, yaş, fiziksel veya zihinsel durum ya da ekonomik veya sosyal durum ne olursa olsun, nüfusun her kesiminin üyelerinin geniş, tatmin edici rekreasyon deneyimlerinden yararlanma fırsatlarına sahip olmasını sağlamaktır. Bu amaca etkili bir şekilde ulaşmak için belediye yönetimi, rekreasyon programlaması yoluyla toplumun rekreasyon ihtiyaçlarının karşılanmasında öncü bir rol üstlenmelidir. **İşbirliği ve**

Koordinasyon

İşbirliği ve Koordinasyon Belediyeler kendi bünyesinde benzer hizmetleri sağlamaya çalışmak yerine özel, kar amacı gütmeyen ve diğer toplum kuruluşlarının programlarını kendi yapısı ve bütçesi doğrultusunda teşvik ettiği ve desteklediği taktirde, toplumun rekreasyon hedefine ulaşılması daha muhtemel olabilmektedir. Belediyeler kendi kaynaklarıyla daha fazlasını sağlayabilirken, topluluk kaynaklarını da normalde ulaşamayacaklarına hizmet edecek şekilde genişletebilir. Belediyeler, kendisini toplumdaki rekreasyon hizmetlerinin tek sağlayıcısı olarak göremez. Belediye kaynakları, toplam nüfusa sunulan tesis ve program kaynaklarına katkıda bulunan birbiriyle ilişkili kamu, kar amacı gütmeyen, özel, ticari ve diğer kurumların karmaşık bir grubunu içeren toplam rekreasyon hizmetleri sisteminin bir parçasıdır. Bu birleştirilmiş topluluk kaynakları, vatandaşların rekreasyon ihtiyaçlarının karşılanması gereken bir ağ oluşturur.

Planlama ve Strateji

Planlama ve Strateji Planlama süreci, stratejiler olarak bilinen örgütsel eylemlerin geliştirilmesine yol açar. Planlama, neyin başarılacağına - hedeflere - ve nasıl ulaşılacağına – stratejiye - karar verme sürecidir. Stratejik planlama -1970'lerde İngiltere'de yöneticiler- kuruluşlarının çalışma ortamlarının artan karmaşıklığı ve bu ortamların değişme hızı ile başa çıkmanın yollarını bulmaya çalışırken ortaya çıkmıştır. Planlamanın kuruluşlar için değeri, faydaları düşünüldüğünde ortaya çıkar. Hedeflerin belirlenmesi, yöneticileri, kuruluş için gelecekteki fırsatların ne olduğunu ve gelecekteki performans için hedeflerin nasıl belirlenebileceğini sormak gibi önemli soruları sormaya ve yanıtlamaya zorlayacaktır. Kurumsal gözden geçirme süreci, yerel yetkililerin kurumsal hedefler geliştirmesini, öncelikleri belirlemesini ve bunların altında yatan değerler konusunda net olmasını gerektirir. Bu nedenle yerel yönetimler rekreasyon planlamaları yaparken toplumun ihtiyaçlarına yönelik hizmetlerin kurum hedefleri ve stratejilerini belirlemede önemli bir etken olduğu unutulmamalıdır.

Program Planlama Prensipleri ve Yol Gösterici İlkeler

Program Planlama Prensipleri Rekreasyon programlaması, insanların rekreasyon deneyimlerine katılmaları için fırsatlar yaratmayı planlama sürecidir. Bazı belediyeler, insanların fikir ve şikayetleri gelene kadar bekledikleri ve ardından taleplerin görüldüğü gibi tepki verdiği rekreasyon programı planlamasına pasif bir yaklaşım benimseyebilmektedir. Belediye rekreasyon programlarının bir programını geliştirmek için yaygın olarak kullanılan bir takım yöntem bulunmaktadır. Geleneksel yaklaşım, daha önce başarılı olduğu ve devam etmesi gerektiği düşüncesiyle, geçmişte sunulandan yola çıkarak programlar sunmaktır. Mevcut uygulama yaklaşımı ise diğer kurum ve topluluklarca sunulan rekreasyon hizmetlerinin kopyalanma yöntemidir. Rekreasyon Programı **Planlamasında Yol Gösterici İlkeler**

- Boşlukları doldurarak ve mevcut faaliyetleri tekrarlamayarak, diğer kurum ve toplulukların rekreasyon faaliyetleriyle rekabet etmek yerine bu faaliyetleri geliştirmek.
- Önem verilen temel becerilerle, değişen beceri ve yetenek seviyeleri sağlamak.
- Bireylerin kendi başlarına keyif alabilecekleri, kendi kendini yöneten programları ve etkinlikleri

vurgulamak.

- Rekabetçi ve rekabetçi olmayan programlar için fırsatlar sağlamak.
- Açık ve kapalı alan rekreasyon programları arasında denge sağlamak.
- Toplumun program planlamasına katılımını teşvik etmek ve gönüllü liderler yetiştirerek aktif olarak çalışmalarını sağlamak.
- Bölgesel ve küçük çaplı yürütülen faaliyetlerin yanı sıra topluluk çapında etkinlikler sağlamak.

Toplumun İhtiyaç, İlgi ve Tercihlerinin Değerlendirmesi

Toplumun İhtiyaç, İlgi ve Tercihlerinin Değerlendirmesi Hangi aktivitelerin sunulacağına karar vermek, programlamanın en önemli kısmıdır. Bu durumda programlara ve hatta tesis geliştirmeye büyük miktarda para yatırmadan önce, insanların ne istediğini nasıl bilebiliriz? İnsanların katıldığı rekreasyon etkinliklerinin türleri, bir bireyin yaşamı boyunca ilgi alanları gibi büyük ölçüde değişim gösterebilmektedir. Yerel yönetimlerin rekreasyon programları, evrensel çekiciliği olan aktivitelerin yanı sıra rekreasyonel ilgi alanlarındaki bireysel ve kültürel farklılıklara yönelik faaliyetleri de içermelidir. Rekreasyonla İlgili Bireysel İhtiyaçlar

Rekreasyonla İlgili Bireysel İhtiyaçlar

Demografik özellikler, sağlık istatistikleri, eğitim, aile özellikleri ve sosyoekonomik değişkenler gibi topluluğu anlamaya yardımcı olan aynı sosyal göstergeleri kullanmak, hangi programların katılımcıları çekeceğini belirlemenize yardımcı olabilir.

Rekreasyon Programlarının Sınıflandırılması ve Kaynaklar

Rekreasyon Programlarının Sınıflandırılması Faaliyetleri sınıflandırmak, bir belediye rekreasyon programı takvimi oluşturmaya başlamak için iyi ve önemli yöntemlerden biridir. Ayrıca, sınıflandırmalar belirli rekreasyon programları kategorilerinin topluma sunulmadığı fark edildiğinde, boşlukları ve hizmet eksikliğini ortaya çıkarmaya yardımcı olabilecektir. Programları sınıflandırmak için popüler bir sistem, program alanına göre değişiklik gösterebilmektedir. Rekreasyon Program Kaynakları

Rekreasyon Program Kaynakları

Bir rekreasyon programı oluşturmak için birçok kaynak bir araya gelebilmektedir. Kaynaklar, gönüllülerden tam zamanlı profesyonel personele, park alanından ve doğal alanlardan özel tesislere (fiziksel kaynaklar), spor ekipmanlarından bilgisayarlara kadar uzanmaktadır.

Rekreasyon Programlarını Yönetme, Güvenlik ve Risk Yönetimi

Rekreasyon Programlarını Yönetme Rekreasyon programlarının yönetilmesi, personel ve gönüllülerin işe alınmasını, politika ve prosedürlerin geliştirilmesini, yerlerin edinilmesini, malzeme satın alınmasını, bütçelerin hazırlanmasını ve katılımcı güvenliğinin sağlanmasını ve ayrıca diğer birçok ayrıntıyla ilgilenmeyi içerebilmektedir. Rekreasyon programlarının planlanması ve uygulanması büyük bir organizasyon gerektirebilmektedir. Güvenlik ve Risk Yönetimi

Güvenlik ve Risk Yönetimi

Rekreasyon programları her şeyden önce katılımcılar için güvenli olmalıdır. Risk yönetimi, rekreasyon programlarında yaralanma risklerini belirlemek, değerlendirmek ve kontrol etmektir. Genel amacı, insanların güvenliğini sağlamakla birlikte ve kurum ve kuruluşa hukuki açıdan maliyetli bir mali ödeme olasılığını azaltmaktır. Katılımcıları güvende tutmak için, her rekreasyon programı için kullanılan tesisler düzenli olarak denetlemek önemli yöntemlerden birisidir. Program uygulamalarından önce program personellerinin ve gönüllülerinin kullanılması planlanan alanları araştırıp incelemeler yapmaları da oldukça önemlidir ve kullanılması gereken başka bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kazalar ve Yaralanmalarla Mücadele Prosedürü

Kazalar ve Yaralanmalarla Mücadele Rekreasyon Komisyonu, bir kaza veya yaralanma durumunda aşağıdaki prosedürü oluşturmuştur:

- Gerektiğinde, acil ilk yardıma başlayın. - Yaralı kişiyi mümkün olduğunca dikkatli davranarak rahat ettirin. - Yaralıyı sessiz ama uyanık tutun. - Ağızdan hiçbir şey vermeyin. - Küçük yaraları sadece sabun ve suyla yıkayın. - Doğrudan basınç kompresisi ile kanamayı durdurun veya kanamayı kontrol edin (steril gazlı bez ve lastik eldiven kullanın). - Kazazedenin olağandışı tepkilerini veya semptomlarını ve genel durumu not edin.
- Acil durum kişisini hemen arayın. - Mağdur bir çocuksa, derhal ebeveynleri/veliyi arayın. Ebeveynlerin aramak istedikleri bir aile hekimi olup olmadığına bakın. Ebeveynler müsait değilse acil durum kişisini arayın.
- Kişinin tıbbi tedaviye ihtiyacı olduğunu düşünüyorsanız, hemen acil sağlık müdahale ekini arayın (112 Acil). - Sorunu tanımlayın; ne olduğunu ve kaç kişinin yardıma ihtiyacı olduğunu. - Yardım isteyin. - Adınızı ve aradığınız telefon numarasını verin. - Kazanın yerini ve mağdurun bilgilerini verin. - Karşı taraftaki kişi kapatana kadar telefonu kapatmayın.

YEREL YÖNETİMLERDE REKREASYON PAZARLAMASI

Yerel yönetimler, rekreasyon ve pazarlama genellikle yan yana görmeye alışık olmadığımız üç kavram olarak göze çarpmaktadır. Çünkü yerel yönetimler görevlerini, özellikle de rekreasyonel hizmetlerini genellikle kar amacı gütmeyen yapıda ve hatta çoğunlukla ücretsiz olarak halka sunmaktadır.

Pazarlama ise ilk bakışta doğrudan ticari ve ürünlerin satışı için gösterilen çabaları çağrıştıran bir kavram gibi gözükmemekte, kapı kapı dolaşarak satış ve tanıtım için çabalayan kişisel satış elemanları pazarlamacı olarak adlandırılmaktadır. Ancak yerel yönetimler için pazarlamanın bir tercihten ziyade gereklilik olduğu da anlaşılacaktır. Çünkü yerel yönetimlerin rekreasyonel faaliyetleri her ne kadar genel olarak kar amacı gütmeyen hizmetlerden oluşsalar da, yine de hitap ettikleri insanların istek ve ihtiyaçlarını tatmin etmeye yönelik tasarlanmalı ve bu şekilde tasarlanan rekreasyonel hizmetler hedef kitlelerine tanıtılarak vatandaşların katılımı sağlanmalıdır.

YEREL YÖNETİMLERDE REKREASYON

yerel yönetimler genel olarak merkezi yönetimin dışında belli bir coğrafi alanda yaşayan yerel bir topluluğun ihtiyaçlarını karşılamak üzere yasal düzenlemelerle oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği kuruluşlardır. Bireylerin ve toplumun istek ve ihtiyaçlarına cevap verebilmesi adına en önemli hizmet sağlayıcıların başında gelmektedir. Yerel yönetimler yerel toplulukların ihtiyaçlarını karşılarken yasalarla bu yönetimlere birçok asli ve tali görevler verilmiştir Bu çerçevede yerel yönetimlerin temel görevlerinden birini de; vatandaşlarının fiziksel gelişim, dinlenme, eğlenme, rahatlama, sosyalleşme ve yaratıcılıklarını geliştirme/sergileme gibi ihtiyaçlarını karşılamak üzere rekreasyon program ve hizmetleri üreterek sunmak oluşturmaktadır. belediyelerin gerçekleştirdiği ve gerçekleştirebileceği rekreasyon faaliyetlerini aşağıdaki gibi örneklendirmek mümkündür;

- Spora yönelik düzenlenen kurs, yarışma ve turnuvalar,
- Doğa aktiviteleri,
- Kişisel gelişim kurs ve aktiviteleri,
- Vatandaşların hobi kazanmalarını veya mevcut hobilerini gerçekleştirmelerini destekleyecek faaliyetler,

- Güzel sanatlara yönelik kurslar
- Her yaşta insanın fiziksel hareketliliğini arttırmaya yönelik etkinlikler,
- Seyahat ve turizm etkinlikleri,
- Gönüllü hizmetleri ile dezavantajlı bireylerin sosyo-kültürel faaliyetlerinin desteklenmesi,
- Kariyer geliştirme kursları,
- Ailelere yönelik bilinçlendirme etkinlikleri
- Halk kütüphaneleri
- Parklar ve bahçelerin düzenlenmesi, işletilmesi,
- Konser, sergi gibi organizasyonlar,

•Çeşitli diğer alanlara yönelik eğitici, öğretici ve tanıtıcı etkinlikler. Pazarlama Kavramı İngiltere Pazarlama Enstitüsü pazarlamayı “tüketici ihtiyaçlarının tahmini, tespiti ve tatminine yönelik bir yönetim faaliyeti” olarak ifade ederken, Amerikan Pazarlama Derneği ise pazarlamayı “kişisel ve kurumsal hedeflere ulaşmayı sağlayacak değişimleri gerçekleştirmek üzere, fikirlerin, ürünlerin ve hizmetlerin geliştirilmesi, fiyatlandırılıp tutundurulması ve dağıtımı ile ilgili planlama ve uygulama süreci” şeklinde tanımlamaktadır. Pazarlama Anlayışının Gelişimi 20. yüzyılının başlarından itibaren keşfedilmeye ve kavramsallaştırılmaya başlanan pazarlama kavramı, günümüze kadar birçok anlayış değişimi geçirerek gelişmiş ve günümüzdeki müşteri ve toplumsal odaklı anlayışa kavuşmuştur. Bu kapsamda pazarlama anlayışında geçmişten günümüze yaşanan gelişimleri aşağıda belirtilen beş dönemde incelemek mümkündür;

- Üretim Dönemi: Ne üretirsem satarım,
 - Ürün Dönemi: Kaliteli ürün üretirsem satarım,
 - Satış Dönemi: Ürettiğimi etkili satmalıyım,
 - Pazarlama Dönemi: Ne satabileceksem onu üretmeliyim
 - Toplumsal Pazarlama Dönemi: Müşteri/toplum isteklerine uygun üretirsem satarım
- Klasik Pazarlama Karması – 4P Klasik Pazarlama Karması, 4P şeklinde ifade edilen ve ürün, yer, fiyat ve tanıtım/tutundurma (İng.: Product, Place, Price, Promotion) unsurlarını içeren ve tüketiciyi ürünü satın almaya yönlendirmenin en iyi yolunu bulmak ve ürünün başarısından emin olmayı kolaylaştırma

amacını güden bir süreçler bütünüdür. Pazarlamanın temel amacı söz konusu dört eleman aracılığı ile tercih edilen hedef pazarın nitelikleri ile örtüşen bir ürün meydana getirmektir. Uzun yıllar 4P üzerinden değerlendirilen pazarlama karmasına da son yıllarda çeşitli eklemeler yapılmaktadır. Özellikle hizmet sektörünün kendine özgü doğası başka unsurlarında pazarlama karmasına dahil olmasını gerektirmiş ve süreç (process), insanlar (people) ve fiziksel kanıt (physical evidence) kavramları da pazarlama karmasına eklenerek 7P şeklinde ele alınmaya başlanmıştır.

REKREASYON İLE İLİŞKİLİ PAZARLAMA YAKLAŞIMLARI

Rekreasyon pazarlaması denildiğinde bir dizi pazarlama yaklaşımının alanda yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu bakımdan park hizmetlerinin pazarlanmasından eğlence pazarlamasında kadar uygulama alanı rekreasyon olan her türlü faaliyetin kapsamı rekreasyon pazarlamasına dahil edilebilir. Bu ünite de ise etkili öğrenmesinin sağlanması açısından hem kapsayıcılık hem de yerel yönetimlerin rekreasyon faaliyetleri ile doğrudan teması olduğu düşünüldüğünden; Hizmet pazarlaması, Deneyimsel Pazarlama ve Sosyal Pazarlama ele alınmıştır. Hizmet pazarlaması Yerel yönetimlerde rekreasyon pazarlamasından söz ederken, bahsi geçen faaliyetlerin hemen hepsinin hizmetlerden oluştuğunu unutmamak gerekir. Rekreasyon alanında ortaya çıkan hizmetler ise başta fiziksel aktivite, spor, eğlence ve turizm olmak üzere pek çok alanı kapsamaktadır. Hizmet pazarlamasının en önemli özelliği somut elle tutulabilen (ayakkabı, kalem, top vb.) ürünler yerine soyut ve genellikle üretildiği anda tüketilmesi gereken ürünleri (antrenörlük, rehberlik, garsonluk, eğitim vb.) ele almasıdır. Soyut ve somut ürünler arasında var olan önemli farklılıklar bu iki temel ürün çeşidinin pazarlanmasını da bir birinden farklı kılmaktadır. Deneyimsel Pazarlama Deneyimsel yaklaşıma göre pazarlama; insanların deneyimlerinin kalitesini arttırmak üzerinde durulmalı, rekreatif faaliyetlerin tüketimini bütüncül bir deneyim olarak ele almalı, tüketimin hem maddi hem de duygusal yönleri üzerinde çalışılmalı ve Bu doğrultuda yerel yönetimlerin rekreasyonel faaliyetlerine fiziksel bir takım faydaların yanına soyut hazlar içeren faydaları da eklemesi gerektiği söylenebilir. Kamu hizmetleri ve Sosyal Pazarlama Geleneksel pazarlama yöntemlerini kullanarak birey ve toplum sağlığına yönelik hedef kitlede davranış değişikliği yaratacak faaliyetlerin tasarlanarak, uygulanması ve değerlendirilmesi süreci olarak tanımlanabilecek sosyal pazarlama toplum faydası odaklı faaliyetlerde görülür. Yerel Yönetimlerde Rekreasyonel Faaliyetlerin Pazarlanmasının Önemi Büyükşehirlerde yaşayan vatandaşlar için günümüz modern dünyasında yaşam şartlarında ve yaşam kalitesinin yükselmesinde öne çıkan 3 temel husus bulunmaktadır. Bunlardan ilki iş yaşamı ve çalışma, ikincisi uyuma, sonuncusu da diğer temel gereksinimlerdir. Bu unsurlardan arta kalan zaman ise “boş zaman” olarak belirtilir. İnsan yaşamındaki boş zamanın, fiziki ve sosyo-ekonomik değerlendirilmesi ise rekreasyonel faaliyetlere katılımıdır. Rekreasyon katılımcının fiziksel, psikolojik, manevi veya zihinsel olarak geliştirilmesini, yenilenmesini, zenginleştirilmesini, yaşam tecrübesini ve rutinlerin üstesinden gelebilmesini ifade etmektedir. Belediyelerin hitap ettikleri büyük insan kitleleri düşünüldüğünde, rekreatif etkinliklerin doğru şekilde pazarlanması ve bu etkinliklerin faydalarının insanlara aktarılması ile toplum üzerinde değerli bir sosyal gelişim sağlanabilir. Bu çerçevede yerel yönetimlerde görev yapan karar vericilerin modern pazarlama üzerine bilgi sahibi olması, teknik ve uygulamalarından haberdar olarak, bunları rekreasyonel faaliyetlerinin planlanması, uygulanması ve tutundurulması süreçlerine dahil etmesi hem bireysel hem de toplumsal gelişim ve yarar sağlanması için oldukça gerekli ve önemlidir. Özellikle yerel yönetimlerin sahip oldukları sınırlı kaynaklar, bu sınırlı kaynaklardan sorumlu oldukları büyük ve çok farklı sosyo-ekonomik düzeyden oluşan kitleler düşünüldüğünde pazarlamanın sahip oldukları yetenekler önem kazanmaktadır. Yerel yönetimlerin rekreasyon faaliyetlerini yalnızca doğru şekilde planlayıp uygulaması da yeterli değildir. Özellikle büyükşehir belediyeleri ve büyük şehirlerin nüfusları milyona yaklaşan ilçelerinde yapılan rekreasyonel faaliyetlerin tanıtım ve tutundurulması (İng: Promotion) oldukça önem taşımaktadır. Çünkü bir çok belediye faaliyetinden maalesef vatandaşların haberi olamamaktadır. Önceki bölümlerde açıklandığı üzere tanıtım ve tutundurma faaliyetleri de tıpkı insanların istek ve ihtiyaçlarını anlayıp, onlara uygun faaliyetler planlama süreçleri gibi doğrudan bir pazarlama faaliyetidir.

YEREL YÖNETİMİN TANIMI VE KAPSAMI

Yerel Yönetim Kavramı Yerel yönetim kavramı bir devletin sınırları içinde merkezi yönetimin dışında kalan yerel halkın gereksinimlerini karşılayabilmek adına, halkın seçimle karar mekanizmalarını seçtiği bir yönetim unsurunu temsil etmektedir (Sayıştay, 2021). Ancak, bu tanımın ortaya çıkması farklı kültürlerde ve yapılarda belirli bir deneyim tecrübesi sayesinde olmuştur. İnsanlık tarihi göz önünde bulundurulduğunda, antik çağlarda yer alan “site” yönetimleri örnek olarak verilebilir. Siteler, belirli bir toprak parçasını temsil eden ve kendi kendilerini yöneten kişilerin oluşturdukları irili ufaklı birimlerdir. Antik Yunan terminolojisinde “polis” kent devletleri ve “komün” olarak isimlendirilen bir sistem bulunmaktadır. Roma İmparatorluğu incelendiğinde ise “municipe”ler dikkate değerdir. İlgili örnekler yerel yönetimin ilk adımları olarak görülmektedir. Sonrasında ise devlet yönetiminin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için belirli bölgelere ayrılması ve yerel yönetim sisteminin oluşturulması kaçınılmaz olmuştur (Çiçek, 2014). Yerel yönetimler; ülke sınırları içinde gerek kırsal gerekse şehirsiz alanlarda etkinlik gösteren yapılardır. Vatandaşların belirli gereksinimlerini karşılayabilme amacıyla içinde seçim unsurlarını da barındıran, kanunlarda yer alan görev, yetki ve sorumluluklar doğrultusunda hizmet anlayışına sahip birimlerdir. Bununla beraber; merkezi idareden bağımsız tüzel bir kişiliği temsil ederek kendi gelirini, personelini ve bütçesini yönetme iradesine sahiptir (Aksoy, 1988). Özellikle yirminci yüzyıl, yerel yönetimlerin ön planda olduğu ve kentleşme sürecinin gelişim gösterdiği bir dönemdir. Demokratik yapıların ortaya çıkarak güçlenmesi demokratiklik, etkinlik ve verimlilik sorgulamalarının olduğu yerel bir alanı güçlendirmiştir (Çukurçayır, 2015). 1982 Anayasası’na göre belediye, il özel idaresi ve köy yerel yönetim unsurlarını ifade etmektedir. Ortak yaşamın sebep olduğu, toplumların da gelişmişlik seviyesi ile ilgili farklılaşan birçok ihtiyaç ortaya çıkmaktadır. Alt yapı çalışmaları, çevre planlaması, ulaşım, güvenlik, haberleşme ve sağlık gibi gereksinimler ortak paydada buluşmaktadır. Devlet, halkın bu ihtiyaçlarını karşılamakta ve konu ile ilgili gereken hassasiyeti göstermekle yükümlüdür. Yerel yönetimlerin halka ulaşabilme ve ihtiyaçların tespiti noktasında önemli bir rolü olduğu düşünülmektedir. Halkın yaşam kalitesinin arttırılmasından sağlık hizmetlerine, altyapı unsurlarının geliştirilmesinden düzenleyici hizmetlerin ulaşılabilirliğinin arttırılmasına birçok görev ve sorumluluktan bahsetmek mümkündür. Yerel Yönetim Birimleri Belediye Belediye, beldenin ve sakinlerinin ortak ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla kurulan, karar organları seçim ile iş başına gelen, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmaktadır. Halkın bölgedeki ihtiyaç ve isteklerini belirlemeleri ve bunlarla ilgili geri dönüş alabilmeleri daha kolaydır. Bu sebeple belediyelerin bireylere en yakın kurumlardan biri olduğu ifade edilebilir (Manisar, 2021). Belediye başkanı, belediye meclisi ve belediye encümeni belediyenin üç organını oluşturmaktadır. Belediyenin halk tarafından seçilen belediye başkanı yönetim erkinin başı ve belediyenin temsilcisidir. Belediye encümeni ise aynı zamanda danışma ve yürütme organı olarak görev yapmaktadır. Belediyenin bir diğer organı olan belediye meclisinin; stratejik plan ve yatırım programları, kesin hesap, taşınmaz mallarla ilgili işlemler, yönetmeliklerin kabulü, borçlanma kararları, mahallelerin kurulması, sınırların belirlenmesi, meydan, cadde ve sokaklara isim vermek gibi görevleri bulunmaktadır. Belediyelerin zorunlu ve isteğe bağlı olmak üzere iki çeşit görevi mevcuttur. Devlet okulları ile ilgili bakım hizmetleri, sağlık tesislerinin açılması, öğrenim görmekte olan bireylere ve amatör spor kulüplerine yardımlar isteğe bağlı görevleri arasında ifade edilebilir. Defin ve mezarlıklarla ilgili görevler, yol, kanalizasyon, çevre, park ve bahçe işleri, nikah işlemleri, alt yapı hizmetleri ise zorunlu görevler arasında yer almaktadır. Büyükşehir belediyesi ise; il sınırları içinde faaliyet gösteren, ilçe belediyeleri arasındaki uyumu sağlayan, kanunda yer alan görev, yetki ve sorumlulukları yerine getiren, mali ve idari konularda özerk olan, karar organlarının seçimle iş başına geldiği kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmaktadır. İl Özel İdaresi İl özel idaresi, il sınırları içinde faaliyetlerini sürdüren bir yerel yönetim birimidir. İl özel idaresinin kurulabilmesi için ilgili yerleşim yerinin il statüsünde değerlendirilmesi gerekir. Büyükşehir olan illerde ise il özel idareleri yer almamaktadır. İl özel idaresinin il sınırları içindeki görevleri incelendiğinde; gençlik ve spor, sağlık, sanayi, il sınırları içinde çevre düzeni, tarımsal faaliyetler, kültür-sanat etkinlikleri, sosyal hizmetler, bayındırlık ve iskan, öğretim kurumları (ilk ve orta öğretim) için arsa edinimi ve bu kurumlar için bakım-onarım hizmetlerinin karşılanması, çocuk yuvalarının faaliyetleri görülmektedir. Köy Köy, iki bin nüfusun altında sınırları belli olan bir alanda insanların hayatlarını idame ettirebilmek ve geçimlerini sağlayabilmek amacıyla içinde belli yapıları (okul, cami, otlak, yaylak vs.) barındıran

belediye yönetiminin küçük modeli olarak görülmektedir (Manisar, 2021). Köy Kanunu incelendiğinde muhtar köy yönetiminin başında yer almaktadır. Köyün mecburi ve isteğe işleri dikkate alındığında; köylünün bilgisinin artırılabilmesi için kitap getirmek; köy sınırına ağaç dikmek ve orman yetiştirilmesine katkı sağlamak, çamaşırılık ve hamam yapmak; güreş, cirit nişan talimleri gibi köy oyunlarını yaptırmak görevlerden bazılarını oluşturmaktadır.

YEREL YÖNETİMLER VE REKREASYON

Yerel yönetimlerin kanunla düzenlenmiş olan birçok görev, yetki ve sorumluluğu bulunmaktadır. Bunların arasında halkın fiziksel ve ruhsal anlamda iyi oluşlarına katkı sağlayacak etkinliklerin gerçekleştirilebilmesi amacıyla gerek tesisleşme gerekse de planlama anlamında çalışmaları da bulunmaktadır. Belediyelerin ilgili kanun hükmünce sınırları içinde yaşayan bireylerin kültürel, sosyal, sağlık ve refahını yükseltmek amacıyla gerçekleştirmekle yükümlü oldukları hususlar mevcuttur. Her yaştaki bireyler için kültürel ortamları oluşturmaktan sosyal tesislerin açılmasına, halkın etkin bir şekilde kullanabilmesi için spor tesislerinin açılması ve iyileştirilmesinden sporcuya teşviklere kadar belirtilen görevler belediyeler için mevcuttur. Dolayısıyla, halkın kaliteli bir şekilde arzu ettiği rekreatif etkinliklere katılımının sağlanması hedeflenmektedir.

YEREL YÖNETİMLERDE REKREASYON PROGRAMLARI

Yerel yönetimlerin rekreasyon hizmetleri; rekreasyon arazisi ve tesislerinin bakımı ve inşası, yatırımlar, arsa temini, planlama gibi sorumluluklardan oluşmaktadır. Yerel yönetimlerin görevleri arasında; vatandaşların fiziksel gelişim, dinlenme, yaratıcılık unsurlarını geliştirme ve sosyalleşme gibi ihtiyaçları karşılanmak üzere rekreasyon program ve hizmetleri sunmak yer almaktadır. Yerel yönetimler birçok farklı gruba ve bireye göre program geliştirme hedefinde olmalıdırlar. İlgili programlar gelişim gösteren paradigmlar, ekonomik unsurlar ve değişim gösteren beklentiler doğrultusunda hazırlanmalıdır. Bu noktada açık hava etkinliklerinden, gönüllük hizmetlerine, sportif yarışmalardan kültürel etkinliklere birçok planlama yapılabilir. Genel anlamda ise, üç ana hedeften bahsetmek mümkündür. Bunlar; sosyal toplum, sağlıklı toplum ve güvenli toplumdur. Bireyin rekreatif etkinlikler aracılığıyla bir sosyal çevreye katılım göstermesi, sosyal çevre içinde kendini hissetmesi ve statü kazanması özgüven düzeyini de arttıracaktır. Bu gelişim bireyin iş veya akademik yaşamına olumlu etki sağlayacaktır. Toplumun yapı taşı olan aile üzerinden rekreatif etkinlikler ele alındığında da, gerek aile içinde ilişkilerin gelişmesi gerekse de ortak etkinliklerin sıklaşması bireyler için önemli kazanımlardan sayılmaktadır. Bireyleri yalnızlık duygusundan uzaklaştırmak, fiziksel olarak ileriye götürebilmek, belirli hedefler ışığında boş zamanlarını kaliteli bir şekilde geçirmelerini sağlamak ve bu süre zarfında gerçekleştirilen etkinliklerden de çeşitli faydalar sağlamak toplum sağlığına etki eden faktörler arasında yer almaktadır. Bireyin yaşama hakkının yanı sıra, yaşam kalitesinin de bir güvenlik kalıbında ele alınabileceği ifade edilmektedir. Temel hakların korunması prensibi doğrultusunda bireyin refah ve mutluluk kazanımı sağlayabileceği rekreatif etkinliklerin planlanması ve icra edilmesi yerel yönetimlerin güvenlik hedefleri arasında ifade edilebilir. Çünkü her bir bireyin yaşam kalitesinin ve refahının artması toplumsal güvenliği de beraberinde getireceği öngörülmektedir. Eğitimin formal kurumlar aracılığı ile bireylere aktarılması önemle üzerinde çalışılan ve nitelik olarak da gelişiminin sağlanma arzusu süreklilik arz eden bir durumdur. Şüphesiz ki bu formal kurumlara katkı sağlar nitelikte farklı eğitim programlarından ve oluşumlardan da bahsetmek mümkündür. Bunlardan birisi de yerel yönetimler aracılığı ile halkın tabanına ulaşımının hedeflendiği çeşitlilik gösteren programlar ve etkinliklerdir. Örneğin; gençler için kariyer gelişimi kursları, ebeveyn bilinçlendirme kursları, kişisel gelişim aktiviteleri ve halk kütüphanesi programları (söyleşi, panel ve beceri öğretimi kursları) bir yönüyle genel eğitim unsurlarını desteklemek amacıyla yürütülebilir. Buna ek olarak, Büyükşehir Belediye Kanunu'nda da bu vb. etkinliklere de atıfta bulunmaktadır. Dolayısıyla, yerel yönetimlerin destekleyici nitelikte olan farklı etkinlik ve programlar aracılığıyla toplumsal eğitime de katkı sağladığı ifade edilebilir.

Kamu Sektörü ve Rekreasyon

Günümüz toplumlarında “Rekreasyon” kavramı gün geçtikçe büyük önem kazanmaktadır. Bu gelişimin başlıca nedenleri arasında ise; bireylerin yaşam kalitesindeki artış beklentileri, toplumlardaki sosyo-kültürel değişim, sağlıklı olma konusunda bilinçlenme ve medyanın ilgisi olarak sayılabilmektedir. Rekreatif faaliyetlere yoğun olarak katılan insanlarla, bu faaliyetlerden yoksun kalan insanlar arasında hem sağlık yönünden hem de çevreye ve kanunlara karşı tutum bakımından önemli farklılıklar görülmektedir. Rekreatif faaliyetler yaşam kalitesini arttıran ve hayata anlam kazandıran faaliyetlerdir. Sözü edilen yararlıardan faydalanmak amacıyla her ne kadar bireylerin rekreatif faaliyetlere katılım sağlamaları hususunda kendi çabaları önem oluştursa da devlet tarafından bireylere bu yararların sağlanması adına hizmetlerin sunulmasının gerekliliği de sosyal devlet yükümlülüğü altında ön plana çıkmakta ve büyük önem oluşturmaktadır. Devlet politikalarının rekreasyon etkinlikleri hususunda zamanla arttığı bilinen bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Rekreasyon aktivitelerine katılım nedenleri bireylere göre farklılık gösterebilmektedir: - Fiziksel gelişim, - Yenilik arayışı / değişik deneyimler edinme, - Kendini sına, - Kendini geliştirme, - Yaratıcı olma, - Sosyalleşme ihtiyacı, - Dinlenme/rahatlama ihtiyacı, - Yarışma güdüsünü ve tatmin olarak sıralanabilir ve rekreasyon programlarının oluşturulma aşamasında temel unsurlar olarak hedef alınmalıdır. Son otuz yılda yerel yetkililer, orta ve uzun vadede serbest zaman planlama çalışmalarına başlamışlar ve serbest zaman departmanlarının planlama ve diğer departmanlarla işbirliği yaptığı, bununla birlikte toplulukla istişare ettiği “serbest zaman stratejileri” üretmeye başlamışlardır. Bu stratejiler arasında yerel makamlar, çeşitli şekillerde olanaklarını sağlamaya başlamışlar ve halkın kent parkları, oyun alanları, kütüphaneler, piknik alanları, doğa parkurlar ve plajlar gibi doğrudan ödeme yapılmayan çok sayıda tesis inşa etmeye ve hizmete sunmaya başlamışlardır.

Topluma Hizmet Uygulamaları ve Anayasalar

Topluma hizmet uygulamasının amaçlarını saptamakta en geçerli kaynak toplumsal hedeflerdir. Anayasa devlete; "kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri" kaldırmak, " insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları" hazırlamak görevini vermiştir.

Topluma Hizmet Uygulamalarında Rekreasyon ve Eğitim

Toplumu gönüllülük kavramı ile tanıştırmak; paylaşma, farklı olanı tanıma, kabul etme, farklılıklara uyum sağlama, problem çözme, üretken ve yaratıcı olma gibi değerlerin geliştirilmesine olanak tanıyarak, bireylerin kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak ve bunları çoğunlukla rekreasyon etkinlikleriyle gerçekleştirmek rekreasyon ve eğitimin bir bütünlük içerisinde olduğunu göstermektedir. Gün geçtikçe toplumsal sorumluluk ve topluma hizmetin önem kazanması kamu kuruluşlarının da bu doğrultuda bir takım önlemler ve düzenlemelerle hareket etmesini sağlamıştır. Özellikle 1988 yılında 388 Avrupa üniversitesi rektörünün onaylamış olduğu “Bologna Üniversiteler Anayasası”nda çevreye karşı duyarlı nesillerin yetiştirilmesi ve topluma hizmetin üniversitelerin bir fonksiyonu olduğu ifade edilmiştir. Bu durum diğer yerel yönetim kuruluşlarını da harekete geçirmiş ve topluma hizmet uygulamaları yerel ölçekte de hareketli dönemine başlamıştır. Yerel yönetimler tarafından topluma hizmet sağlayan birçok program bulunmakla birlikte, rekreasyon ve rekreasyonun altında bulunan diğer bölümler (sağlık, terapi vb.), engelli ve sağlık sorunu olan bireylerin yaşam çevresinde ihtiyaç duyduğu değişikliklere odaklanan ve bireyin genel sağlık, refah ve yaşam kalitelerini geliştirmek için planlanan rekreasyon aktiviteleri ve deneyimi olarak da yaşamımızda yer alabilmektedir.

Topluma Hizmet Uygulamalarında Rekreasyon ve Sosyalleşme

Topluma hizmet uygulamaları sosyal sorumluluk temelinde sosyal sorun alanında faaliyetlerini organize etmektedir. Bu nedenle hangi toplumsal olgunun sosyal sorun olarak görülmesi gerektiği üzerinde ortak bir düşüncenin olması gerekmektedir. İşsizlik, yoksulluk, kadın hakları, çocuk hakları, istismar, ihmal, sağlık, şiddet, gecekondulaşma, azınlıklar, yaşlılık, engellilik, suçluluk, göç vb. konular olarak karşımıza çıkabilmektedir. Devletin sosyal sorunlar karşısında etkin bir rol oynamaya başlaması ve bu amaçla uygulamaya koyduğu sosyal politika önlemleriyle, 'sosyal devlet' ya da 'refah devleti' adını alan yeni bir devlet anlayışı ortaya çıkmıştır. Sosyal devlet anlayışında rekreasyon etkinliklerinin etken rol oynadığı unutulmamalıdır.

Sosyal ve Eğitim İçerikli Organizasyonlar

Sosyal ve eğitim içerikli organizasyonlar, boş zaman ve rekreasyon işletmeleri ile belediyelerin ve

okulların ortak çalışmasıyla düzenlenen serbest zaman ve rekreasyon etkinliklerinin organizasyonudur. Belediyelerin ve okulların serbest zaman ve rekreasyon amaçlı yapmış olduğu uygulamalar halkın serbest zamanının değerlendirilmesinde önemli bir araç olarak görülmeli ve devlet tarafından bu uygulamalar desteklenmelidir.

Yerel Yönetimlerde Hedef Kitleler

Yerel yönetimlerin rekreasyon aktivitelerine katılacak hedef kitlelerini aşağıdaki şekilde tanımlamak mümkündür:

- Spontane karar verenler /geçerken uğrayanlar,
- Kurs ve derslere katılanlar,
- Çeşitli organizasyonlara ait guruplar,
- Yarışma gurupları,
- Özel etkinliklere katılanlar, Yerel yönetimlerde yöneticiler ve karar vericiler, toplumun ihtiyaçlarındaki öncelikler, eğlence anlayışındaki değişim, küreselleşmenin etkileri ve popüler kültürün yansımaları sonucu ortaya çıkan sonuçları dikkatli bir şekilde değerlendirmeleri gerekmektedir. Rekreasyon programlarının bu değişen talep ve beklentilere yanıt araması özellikle çocuk ve gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılımını teşvik etmek açısından önemlidir. Her devlet, insan ve toplum ihtiyaçlarına cevap verecek ve kendi insan ve toplum yapılarına uygun koşullarda yönetim sistemini oluşturabilmektedirler. Devletler, belli gelişmişlik kriterlerine sahip olup, demokrasi ve insan hakları gibi evrensel ilkeler üzerinde uzlaşsa da yönetim uygulamalarını kendilerine göre düzenlemişlerdir. Bu sebeple dünya üzerinde farklı yönetim biçimleri göze çarpabilmektedir.

Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Rekreasyon

Türkiye’de yerel yönetimler sahip oldukları bütçe imkânları dâhilinde rekreasyon etkinliklerini gerçekleştirmekte ve topluma katkı sağlamaktadırlar. Yerel yönetimlerin sahip oldukları imkânlar dâhilinde sundukları rekreasyon ve topluma katkı hizmetleri çocukların ve gençlerin gelişimlerinin desteklenmesi, yetişkin ve yaşlı bireylerin daha uzun ve sağlıklı yaşamaları için gerçekleştirilmektedir. Tüm bunlarla birlikte eğitim ve çevre kavramları da yerel yönetimlerin topluma hizmet uygulamaları içerisinde yer almaktadır.

Rekreasyon ve Çevre

Çevre ile ilgili sorunlarına birçok çözüm önerileri geliştirilse de aslında sorunların kaynağında, meydana gelmeden önlenmesi en önemli çözüm şekli olarak görülmektedir. Eğitim, bu çözüm önerileri içerisinde yer alan ve öncelikli çevre bilinciyle çalışan kurumlarda ön plana çıkarılan unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Çevre kirliliği meydana gelmeden önce önlem alabilmek ve çevreyi korumaya yönelik birçok çevresel çözüm çevre politikalarının uygulama araçları ile gerçekleştirilmektedir. Aynı zamanda çevre politikaları ilkeleri, çevre hukuku ilkeleri arasında da yer almaktadır. Rekreasyon aktiviteleri serbest zamanın ne boyutta olduğu, katılım gösterecek bireylerin, yaş, eğitim düzeyi, geliri gibi koşullarla şekillenebilirken ülkenin hatta yerel yönetimin bulunduğu şehrin sosyo-ekonomik düzeyi, çevre koşulları, gelişmişlik düzeyi gibi özellikleriyle de şekillenmektedir. Devletin yerel, yöresel ve ulusal seviyede en önemli sorumluluklarından biri tüm vatandaşların sağlık ve güvenliklerini sağlamaktır. Belediyelere bağlı rekreasyon park ve serbest zaman etkinlikleri tüm vatandaşların, yalnız iş yaşamları sürecinde değil, serbest zamanlarında da üretken ve anlamlı deneyimler yolu ile yaşam kalitelerini geliştirmektir. Yerel yönetimler bu ihtiyaçlara cevap vermek üzere çeşitli program ve hizmetler sunmak amacı ile bir işletme ünitesi kurabilirler. Bu yapıyı oluşturmak için birkaç farklı yapılanma modeli bulunmaktadır.

YEREL YÖNETİM

Yöre halkının ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, vatandaşlara kamu hizmeti sağlayan ve yerel halkın kendi seçtiği kişilerce yönetilen siyasal ve toplumsal bir kurumdur. Ülkemizde yerel yönetimlerin oluşturulması çalışmalarını Tanzimat Dönemi sonrası idari reformlarla başladığı görülmüştür. Daha önceleri, yerel yönetim hizmetlerinin vakıflar, ahi teşkilatları ve kadılar aracılığıyla yürütüldüğünü görmekteyiz. Fakat bu kurumlar, demokratik esaslara dayalı yerel yönetim biçimine dönüşmemişlerdir. Mahalli idareler, Fransız yerel yönetim modelinden esinlenerek oluşturulmaya çalışılmıştır. Yerel yönetim halka en yakın yönetim biçimi olmasından dolayı, belediye sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların temel ihtiyaçları dışında bireylerin serbest zamanlarında rahatlamak ve durağan geçen zamanlarını en iyi şekilde değerlendirebilmek adına imkân verecek tesis ve alan oluşturup bunları da vatandaşların hizmetine sunmak asli görevleri arasında olmalıdır. Yerel yönetimleri gelişmiş ülkelere bakıldığında belediyelerin, spor ve rekreasyon faaliyetlerine oldukça yoğunlaştıkları görülebilir.

YEREL YÖNETİMLERDE REKREASYONEL HİZMETLER

Yerel yönetimlerin temel görevlerinden biri vatandaşlarının fiziksel gelişim, dinlenme, yaratıcılıklarını geliştirme ve sosyalleşme gibi ihtiyaçlarını karşılamak üzere rekreasyon program ve hizmetleri sunmak olmalıdır. Yerel yönetimlerin rekreasyon hizmetleri belirlerken farklı hedef kitlelerine göre farklı programlar arayışı içinde olmaları gerekmektedir. Bu programlar değişen sosyo-ekonomik koşullar, beklentiler ve yeni trendler ile birlikte değişim göstermektedir. Yerel yönetimler bu değişimleri göz önünde bulundurmalıdırlar. Serbest zaman programlarını ve hizmetlerinin çeşitlendirmek ve zenginleştirmek son derece önemlidir. Bu aktiviteler şu şekilde sıralanabilir;

- Sportif etkinlikler ve spor yarışmaları: spor turnuvaları, spor beceri kursları ve spor okulları,
- Doğa aktiviteleri: Dağ ve kaya tırmanışı, doğa yürüyüşleri, dağ bisikleti, orienteering (hedef bulma) rafting vb.

- Hobiler: Fotoğrafçılık, balık tutma etkinlikleri,
- Kişisel gelişim etkinlikleri: Sağlıklı beslenme, bilgisayar kursları, stres yönetimi, ev ekonomisi vb.
- Güzel sanatlar faaliyetleri: El sanatları ve resim heykel kursları,
- Seyahat ve turizm: Kültür turları, tarihi yerler turları ve müze ziyaretleri,
- Fiziksel yapılan faaliyetler: Parkur tırmanışı, halk koşuları, hobi yüzmeleri,
- Gönüllü hizmet aktiviteleri: Huzur evi ziyaretleri, kimsesiz çocuk ziyaretleri Rekabet üstünlüğü, bir işletmenin uzun vadeli performansına etki eden en önemli faktördür. İşletmeler piyasadaki rakiplerinden daha iyi performans göstererek rekabet üstünlüğünü ele geçirmek amacıyla, farklı çevresel şartlara adapte olacak işletme stratejilerini kullanır. Başka bir deyişle iktisadi girişimlerin rekabet üstünlüğünü ele geçirmesinin ilk şartı, çevresel şartlara uyum sağlamasıdır.

YEREL YÖNETİMLERE KATKILARI

Sosyal Belediyecilik Gereği Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları üzerine yürütülen tartışmalarda en fazla kullanılan kavramlardan biri de sosyal belediyecilik kavramıdır. Sosyal belediyeciliğin üzerinde uzlaşılmış tek bir tanımı bulunmamaktadır. Genel olarak sosyal belediyecilik, sosyal devletin yerel düzeydeki bir izdüşümü olarak, sunduğu sosyal nitelikli mal ve hizmetlerle daha iyi bir yaşam standardı yaratmayı hedefleyen ve onların bütçesine sosyal adalet sağlayıcı biçimde katkı yapan belediyecilik olarak tanımlanabilir (Pektaş, 2010). Diğer bir tanımlamada ise sosyal belediyecilik; kamusal harcamaları sağlık, eğitim, spor, rekreasyon ve kültür gibi faaliyetlere yönlendiren, istihdam sorununun çözümüne yönelik politikalar geliştiren ve uygulayan, halkın serbest zamanlarını değerlendirilmesi ve maddi açıdan desteklenmesini sağlayan, yerel düzeyde sağlık, eğitim ve sosyal olanaklarının geliştirilmesine katkıda bulunan, sosyal adaletin tesis edilmesine yardımcı olan bir modeldir (Kaya, 2003). Tanınırlığının Artması Gereği Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Yerel yönetimler açısından yönetim anlayışının değiştiği ve yönetim kavramının önem kazandığı son yıllarda, rekreasyon hizmetleri aracılığı ile belediyelerin tanınırlığının artması da önem kazanmıştır. Bu bağlamda rekreasyon ve sportif faaliyetler yerel yönetimlerin tanınırlığını artırmaktadır. Hizmet verilen il sınırları içerisinde yapılan sanatsal, spor, kültürel ve festival gibi etkinlikler kamunun ilgi, güven ve sempatisini kazanmada kullanılabilecek önemli bir rekreatif faaliyetlerdir. Yapılan bu sergiler sanat ve kültür faaliyetleri yerel yönetimlerin toplumsal sorumluluklarını benimsediklerini de göstermektedir. Yine yerel yönetimler kendilerini tanıtmaya

açısından kullandıkları bir başka etkinlik ise festivallerdir. Ulusal hatta uluslararası düzeyde yapılan festivaller geniş bir kitlenin ilgisini şehre veya o bölgeye çekilmesi açısından yararlıdır (Göksel ve Yurdakul, 2010). Festivalleri düzenleyen kurumların en başında yerel yönetimler geldiği söylenebilir (Zeybek, 2005). Politik Kazanım Sağlamak İçin Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Belediyelerin kendi yönetim yapıları içerisinde rekreasyon faaliyetlerine ve spora gereken önemi vermeleri gerekmektedir. Yöre halkının istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak bir rekreatif ve spor politikalarının bulunması bölge halkı için olumlu bir imaj oluşturabilme adına önem arz etmektedir. Ayrıca sosyal belediyeçiliğin oluşması bu tarz etkinliklerle belediyeçilik hizmeti veren kuruluşlar için politik kazanımların elde edilmesi açısından da önem arz etmektedir. Artık toplumların belediyelerden beklenen hizmet anlayışları değişmektedir bu doğrultuda standart hizmetler (Yol, su, vb.) dışında rekreatif amaçlı tesis ve işletmelerin kurulması hak için önemli bir kriter oluşturmaktadır. Bu bağlamda belediyeler bu tarz hizmetleri politik kazanım oluşturabilme adına önemli bir araç olarak kullandıkları görülmektedir. Gelir Elde Etmek İçin Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Yerel yönetimler, merkezi yönetimden bağımsız olarak kendilerine verilmiş olan görev ve yükümlülükleri hizmet anlayışı ile etkili bir şekilde yerine getirebilmek adına siyasi ve ekonomik yetkilerle donatılmışlardır. Ayrıca yerel yönetimlerin kamunun işleyişinin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için kanunların belirlediği çerçeve içerisinde ayrı bir mal varlığına ve gelir kaynağına sahip olabilmek ayrıca harcama yapabilmek yetkisine de sahiptir (Akbulut ve Tekeli, 2016). Yerel yönetimler ilgili kanunda belirtilen görevlerini, yetkilerini ve sorumluluklarını yerine getirebilmek adına yeterli mali kaynağına sahip olmalıdır. Geliri olmayan yerel yönetimlerin özellikle belediyelerin özerkliğinden bahsetmek oldukça zordur ve bu durumda hizmet vermeleri çok zordur. Belediyelere mali kaynağını kendi gereksinimlerine göre ayarlama olanağı tanınmalıdır. Aile Birliğini Oluşturmak İçin Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Boş zaman faaliyetleri ile aile bağları daha da gelişir. Birlikte faaliyet yapan aileler birbirlerine daha yakın, daha uyumlu ve aile bilincine sahip olma şanslarını artırmaya yönelik istek duymaya başlarlar. Bu hem ebeveyn çocuk ilişkilerinde hem de evli çiftler için geçerlidir. Aileler, çocuklarda refah ve sağlıklı gelişmeyi teşvik etmenin temel taşıdır. Dolayısıyla gelecek neslin refah ve sağlıklı olması, yerel yönetimlerin onlara sunacağı rekreasyon faaliyetleri ile de doğrudan ilişkilidir. Sağlıklı Birey Olmak İçin Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Çocukların takım sporları ve diğer spor programlarına katılımı, ileriki yaşlarında karşılarına çıkma ihtimali olan osteoporozla mücadele edebilmeleri için güçlü bir sağlık temelini oluşturmalarına, daha yüksek kemik yoğunluğuna ulaşmalarına yardımcı olur. Bu da hem daha sağlıklı yaşam standartlarını yükseltmek hem de hastalıkla mücadelede oluşacak sağlık maliyetlerini azaltmak demek. Yani sağlığa yapılacak harcamayı bugünden spora ve rekreasyon faaliyetlerine yaptığınızda, gelecekteki harcamalarınızı da belli ölçülerde minimize etmiş oluyorsunuz. Stresin Azaltılması İçin Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Ülkemizde yapılan birçok çalışmada, vatandaşların % 89'u yüksek düzeyde stresli yaşadığını ve % 59'unun haftada en az bir kez büyük stres altında olduklarını iddia ettiğini gözlemlemiştir. Bir toplumda bunun etkisini minimize etmek adına olumlu ve eğlenceli rekreasyon deneyimleri yaşatılması yoluyla stres ve psikolojik gerginlikleri azaltılabileceği düşünülmektedir. Serbest zaman etkinlikleri, insanları hayatlarının diğer yönlerinde rahat bırakılmayan enerji ve duyguyu atma fırsatı sağlar. Psikologlar, ormanda yapılan yürüyüş gibi etkinliklerin, iki veya üç gün süren etkilerle bağışıklık sistemini güçlendirdiğini tespit etmişlerdir. Adım atılan her bir metrenin, insanlara fazladan 21 dakika hayat verdiğini öne süren çalışmalar mevcuttur. Suçun ve Şiddetin Azaltılması İçin Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Suç önleme, suçun oluşma riski ile bireyler ve toplum üzerindeki potansiyel zararlarını azaltmaya yönelik strateji ve önlemlerden meydana gelmektedir. Ayrıca insanların mutlu yaşamalarına imkân tanımakta, sağlık, sosyal ve ekonomik bakımdan pro-sosyal tutumlar geliştirmesini sağlamakta, çocuk ve gençlere yönelik riskler üzerinde özellikle durup ve mağdura yönelik de koruyucu faktörleri kapsamaktadır. Yapılan araştırmalar Türkiye'nin çocuk suç oranları artışında dünya sıralamasında başta olduğunu göstermektedir. Amerika'da çocuk suçlarında artış hızı %10, dünya ortalaması ise %20'nin altında iken bu rakam Türkiye'de %40'ı aşmak üzeredir. Kültürel Farklılıkları Kaynaştırmak İçin Yapılan Rekreasyon Faaliyetleri Rekreasyon faaliyetleri ile sağlanan sosyal etkileşim, aşırı bağımlılık, toplumsal korku, ırkçılıkla ilişkili sebepleri parçalamaktadır! Özellikle farklı etnik gruplar ve daha geniş toplum arasındaki olumlu temasların oluşmasını da yine farklı rekreasyon faaliyetleri teşvik eder. Bir toplumun, devletin ve yerel yönetimin gücü, insanların kültürel ve etnik farklılıkları paylaşmasına izin veren rekreasyon faaliyetleri yoluyla arttırılabilir. Çünkü bir arada olan ve birbirlerinin kültür yapılarının farkında olan toplumlar, rekreasyon faaliyetleri ile sağladıkları bilinç sayesinde birbirlerine gizli ve kötü bir duygu beslemezler. Kötü enerjilerine sarf edecekleri zamanı rekreasyon faaliyetleri ile sifıra indirgediğimizde ise bu enerjiyi ve zamanı bölgesel kalkınmaya harçayarak, güçlü bir toplum, müreffeh bir ülke hayaline daha yakın olabiliriz.

YEREL YÖNETİMLERDE REKREASYON TRENDLERİ

Yerel yönetimler tarafından sunulan rekreasyon etkinlikleri ve park hizmetleri gibi faaliyetler, vatandaşların yaşamının birçok alanını ve toplumun genelini olumlu yönde etkiler. Park alanlarına ve rekreasyon programlarına yatırım yapan yerel yönetimler; kişisel zenginleşme, ekonomik büyüme, çevresel bütünlük ve sosyal ve toplumsal refah için fırsatlar yaratmaktadır. Toplu olarak faydalanılacak rekreasyon etkinlikleri ve rekreasyon parklarının amacı, o bölgede yaşayan vatandaşların yaşam kalitesini iyileştirmek ve onlara fiziksel, sosyal, ruhsal, kültürel ve entelektüel refahlarını artırmaya yardımcı olacaktır. Rekreasyon programları sayesinde vatandaşların sağlıklarını ve zindeliklerini geliştirmesine yardımcı olup aynı zamanda, rekabet etmeyi ve işbirliği yapmalarına da katkıda bulunur. Yine vatandaşların yaratıcılıklarını geliştirmelerine, çevreleri ile iyi ilişkiler kurmalarına karakterlerini geliştirmelerine yardımcı olur. Bu sayede bireylerin streslerini azaltarak daha mutlu ve üretken birer birey haline gelerek toplum yaşamına dahil olurlar.

DEMOGRAFİK TRENDLER

1990'li yıllara gelindiğinde şehirlerin kırsal alanlardan aşırı derecede göç aldığı bilinmektedir. Aşırı göçün getirdiği sorunların başında düzensiz kentleşme gelmektedir. Bu durum ise kenar mahallelerde yaşayan insan sayısında bir artış olduğunu göstermektedir. Kentlerde aşırı artan nüfusun getirdiği sorunlar ile yerel yönetimlerin mücadele etme konusunda yetersiz kaldığı durumlar olabilmektedir. Bu durum da yerel yönetimlerin vatandaşların çevrelerine kolay bir şekilde adapte olmaları yönünde daha çok çaba sarf etmeleri gerekmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimlerin mevcut rekreasyon faaliyetleri yetersiz kalabilmektedir. Bu nedenle yerel yönetimlerin, rekreatif faaliyetlerde yeni trendler üzerine daha çok eğilim göstermeleri gerekmektedir. Kültürel Çeşitlilik Kentlerin kırsal kesimlerden aşırı göç almasında dolayı, bu aşırı göçün getirdiği kültürel farklılıkların bir arada yaşaması nedeni ile kültür çatışmaları ortaya çıkmaktadır. Bu kültürel çatışmaları giderebilmek ve kültür farklılıklarını kaynaştırmak adına yerel yönetimlerin üzerine daha fazla görev düşmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimler rekreatif faaliyetler aracılığı ile yaşanan bu kültür çatışmalarını minimize ederek toplum için sorun olmaktan çıkarılabilir. Farklı kültürlerin bir arada uyumlu yaşamaları için yeni rekreatif faaliyetlerden de yararlanılabilir. Hane Halkı Özellikleri Son yıllarda ki en büyük değişikliklerden birisi aile yapısının değişmesi olmuştur. Hanelerde evli çift sayısı azaldığı gibi çocuk sayısı da gittikçe azalmaktadır. Bireylerin evlilikten kaçınarak kendi başlarına yalnız bir şekilde hayatlarını sürdürmektedirler. Yahut boşanmaların artış gösterdiği günümüzde tek ebeveynli hanelerin sayısı da artmaktadır. Bu anlamda yerel yönetimlerin klasik rekreasyon faaliyetleri dışına çıkarak aile olgusunu ön planda tutup yeni rekreasyon trendleri ile hane halkı bireylerini bir araya getirecek faaliyetler gerçekleştirmelidirler. Yaşlanan Nüfus Günümüzde nüfus artış oranı düşüş eğilimi göstermektedir. Sağlık imkanlarının gelişmesi ile buna bağlı olarak da insan ömrünün uzamasıyla yaşlı nüfus oranında artış meydana gelmektedir. Önümüzdeki 50 yıl içerisinde yaşlı nüfusun ülke nüfusunun üçte birine ulaşacağı ön görülmektedir. Bu durum ise ülke yönetimlerinin ele alacağı en büyük demografik eğilim olmalıdır.

REKREASYON TRENDLERİ

Rekreasyon trendleri aslında vatandaşların yaşam tarzı değişikliklerini kapsamaktadır. Bu yeni trendler aşağıdaki gibi eğilimleri ortaya çıkarabilmektedir. Aile Eğlencesi Aile fertleri birlikte eğlenceli vakitler geçirerek, manevi anlamda duygu yoğunlukları gelişir ve aralarında sağlıklı bağlar kurarlar. Türk aile yapısı olarak bireyler birlikte vakit geçirmeye değer veriyor. Yapılan bir araştırmaya göre aileler birlikte ayda en az bir kere açık hava rekreasyonuna (piknik, gezi, vs.) katıldıklarını belirtiyorlar. Sağlık Halk sağlığı uzmanları tarafından kamuoyu ile paylaşılan bir çalışmada, fiziksel hareketsizliğin bir numaralı halk sağlığı sorunu olarak tanımlıyor ve aktif bir yaşam içerisinde olmamanın kişinin sağlığı için sigara içmek kadar riskli olduğunu belirtiyorlar. Hareketsizlik neticesinde bireylerin sağlık sorunları baş göstermekte ve obeziteye yakalanma ihtimalleri de yükselmektedir. Hastalık kontrol ve önleme merkezleri ise obeziteyi salgın olarak nitelendirmektedirler. Aşırı kilolu gençlerin yüzdesi son 30 yılda iki kattan fazla artmıştır. Toplum Sorunlarının Ele Alınması Rekreasyonun tek başına bir faaliyet olmasından ziyade, toplum yapısını bozabilecek uyuşturucu, sigara, alkol gibi kötü alışkanlıklardan vatandaşları uzak tutmaya yarayan bir araç olarak da görülebilir. Yine çocuk suçlarını önlemeye yarayan birçok çeşitli toplumsal kaygıları ele almak için de kullanabilecekleri bir araçtır. Aksiyon Sporları Geleneksel spor dallarındaki

büyüme, aksiyon içeren spor branşlarındaki büyümeyle kıyasla düşüktür. Dağ bisikletleri, sıralı patenler, kayaklar, kaya tırmanma duvarları ve snowboard kullanılan branşların tümü, aksiyon sporlarını temsil ediyor. Yeni Topluluk Sporları Çim hokeyi, paten hokeyi, lakros ve rugby gibi sporlar topluluk rekreasyon faaliyetleri olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde yeni yeni gelişen bu aktivitelere gün geçtikçe ilgi artmaktadır. Yerel yönetimlerin bu yeni rekreasyon trendlerine ilgisiz kalmamaları gerekmektedir.

PARK VE TESİS TRENDLERİ

Park planlamasındaki trendler, doğal kaynakların korunması, doğaya zarar vermemek gibi ayrıca halkın rekreasyon ihtiyacını karşılama dengesinin sağlanmasına odaklanmaktadır. Yerel yönetimler artık rekreasyon faaliyetleri yoluyla halka hizmet etmenin en iyi yolunu aramalıdır. Bu da yerel yönetimlerin yeni trendleri takip ederek günümüz koşullarına ve beklentilere cevap verecek şekilde hizmet arayışında olmalıdır. Yollar Rekreasyon aktivitelerinin yeni trendleri arasında bulunan yollar kavramı, yürüyüş yolları, koşu yolları, joggers parkurları, bisiklet, paten, kros kayakçıları ve binicilerin kullandıkları çok amaçlı yol parkurlarını kapsamaktadır. Yapılan bir araştırmaya göre, yol parkurları en çok tercih edilen rekreasyon tesisleri içerisinde yer almaktadır. Topluluk Parkları Topluluk park trendleri için tasarım modeli olarak, aktif ve pasif şekilde kullanılan tesislerin bir arada kullanılması olarak adlandırılır. Böylece aileler ve bireylerin toplu bir şekilde aynı anda bir dizi tesisi kullanabilmesini ifade eder. Kapalı Rekreasyon Merkezleri Kamu tarafından yürütülen rekreasyon faaliyetleri park, açık alan, gençlik, spor veya yaz spor okulları üzerine odaklanırken, toplum artık kapalı alanlarda yıl boyunca rekreatif faaliyetlere katılmayı arzulamaktadır. Topluluk Okulu Kullanımı Yerel yönetimlerden sorumlu rekreasyon departmanları ve sivil toplum kuruluşları rekreasyon faaliyetleri için çoğu zaman okul tesislerini kullanmış olsa da eğilim okul ve toplum rekreasyon tesisleri ve hizmetlerinin ortak planlaması, inşası ve yönetimi yönündedir. Su Sporları Merkezleri Çeşitli yüzme için geleneksel tank tipi havuzlar, yerini yalnızca tipik kulvar havuzunu değil, aynı zamanda bir aile oyun havuzu, su oyuncakları, çeşmeler, hareketli su, terapi havuzları ve su kaydırakları içeren su sporları merkezlerine bırakmıştır.

ÇEVRESEL TRENDLER

Şehirlerin eşsiz doğal zenginliklerini, tarihi ve kültürel varlıklarını korumak için yerel yönetimler ve gönüllü sivil toplum kuruluşları bu alanları, açık hava rekreasyon alanlarını, geçmişten günümüze ulaşan tarihi mirasların korunmasını ve turizmin teşvik edilmesi konularında çok çeşitli projeler yürütmelidirler. Yeşil Yollar Ülke çapında açık alan koridorlarını, patikaları, doğal peyzaj özelliklerini ve rekreasyon alanlarını birbirine bağlayan bir yeşil yol ağı geliştirmek için tasarlanmıştır. Yeşil yol ağını inşa etmek için bir dizi özel strateji ve eylem plana gerekiyor.

YÖNETİM TRENDLERİ

Şehirlerde halka açık rekreasyon alanlarında ve parklardaki en önemli yönetim eğilimi başka paydaşları ile birlikte çalışmak. Belediyeler, sivil toplum kuruluşları, kooperatifler gibi rekreasyon ve park hizmetleri sunmak için sınırlı olan kaynaklardan en iyi şekilde yararlanılmalıdır. Çoklu Belediye Planlaması Rekreasyon ve park hizmetlerini yeteri sayıya ulaştırmak için iş birliği yapan yerel yönetimler, iş birlikleri uzun yıllardır var olsa da günümüzde birçok belediyenin katıldığı ve bilgi alışverişinin yapıldığı bir planlama yapılmalıdır. Rekreasyon ve Parkların Finansmanı Rekreasyon etkinliğinin amaçları ve ulaşılmak istenen hedeflerin belirlenmesinin ardından yapılan fizibilite çalışmaları neticesinde etkinliğin gerçekleştirilmesi kararı alınıyorsa, bir sonraki aşama olan planlamanın yapılması, bütçenin ve takvimin belirlenmesi aşamasına geçilebilir. Halkın Katılımı Halkın katılımı pek yeni bir kavram olmasa da yeni olan durum, ülke çapında halkın katılımının yoğunluğu ve yeni yaklaşımlardır. Vatandaşlardan alınan talepler, halka açık forumlar, röportajlar, haber bültenleri, web siteleri ve e-posta şeklinde halkın katılımı, birçok ilde yerel yönetimler tarafında halka uygulanmalıdır. Değişen ve gelişen teknoloji ile birlikte, insanların serbest zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirebilecekleri Rekreasyon alanlarına ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Bu alanları oluşturmak için yerel yönetimlere büyük görevler düşmektedir.

Yerel Yönetimler ve Spor

Yerel Yönetimler ve Spor Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında açık hava rekreasyon etkinliklerine katılım düzeyi ırk/etnik köken, cinsiyet, eğitim, yaş, gelir ve ikamet yerinin çeşitli etkileri etkilemektedir. Yerel yönetim birimleri Belediye Kanununun 14/a maddesine göre kanalizasyon, ulaşım, imar ve su kaynakları gibi kentsel düzenlemeler; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; kent içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Park alanları ve bu alanlarda yapılan aktiviteler önemli yer tutmaktadır. Bu tür aktivite alanları birçok aktif spor etkinliklerinin gerçekleştiği yürüyüş, kamp, doğal çevre, piknik, arazi yürüyüşleri, farklı spor faaliyetleriyle doğrudan ilişkili faaliyetleri kapsamaktadır. Rekreasyon belirtilen faaliyetler dışında Halk eğitim merkezleri, gençlik merkezleri, kütüphaneler, müzeler, tiyatrolar, sinemalar, plajlar, su sporları merkezleri, diğer alanlar ve doğal olarak evler, rekreasyon alanları olarak değerlendirilir. Yerel yönetimler ile birlikte kamu kurum ve kuruluşları toplumda yaşayan bireylerin serbest zamanlarını değerlendirmesi amaçlı faaliyetler ve hizmetler sunmaları daima mümkün değildir. Bu sebeple bireylerin hayatlarının ileriki dönemlerinde daha donanımlı bir şekilde kendilerini yetiştirmeleri için ve deneyim kazanarak yaşamdan zevk almaları için tüm özel ve resmi eğitim kurumlarının müfredat programlarına “serbest zaman eğitimi” ilave etmek oldukça önemlidir.

Gelişmiş Ülkelerde Belediye ve Spor İlişkileri

Gelişmiş Ülkelerde Belediye ve Spor İlişkileri Gelişmiş ülkeler, vatandaşlarına belirli düzeyde hizmet sunmuş, şehrin ulaşım, faaliyet altyapı ve tüm problemlerini çözmüş, bireylere iyi düzeyde hayat şartları sunmuş kaliteli yaşam standartlarına sahip ülkelerdir. Gelişmiş ülkelerin en büyük göstergesi olan spor ve branşlarına katılıma bu ülkelerde gerekli önem verilmiştir. Gelişmiş ülkelerdeki yerel yönetim birimleri sahip oldukları maddi imkânlar ve halka sundukları spor hizmetlerini gerekli alt yapıyı sağlayarak bilimsel yaklaşım modeliyle uzun yıllar önce benimsemişlerdir. Amerika’da spor merkezleri, rekreasyon alanları ile ilgili birçok uygulama alanları bulunmaktadır. Los Angeles Belediyesinde 1899 yılında parklar 1904’te ise oyun alanı ve rekreasyon ile ilgili birimler kurulmuştur. Sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan kentleşmenin birey, toplum ve kent üzerindeki olumsuz etkilerinden dolayı egzersiz ve sağlıklı yaşamın önemi ortaya çıkmıştır. Sonraki dönemlerde ortaya çıkan savaşlar ve ekonomik hüsrân dönemlerinde sporun insanları bir araya getiren fiziksel ve psikolojik olarak iyi geldiği gözlemlenmiştir. Gelişmiş toplumlarda bireylere yönelik spor, rekreasyon terimi içerisinde yer alır. Rekreasyon, insanların iş deneyimi, ailevi ve toplumsal ödevlerini yerine getirdikten sonra, bireylerin kendi iradeleriyle katıldığı, eğlenme, bireyin kendi kendini yenilemek için katıldığı aktiviteler bütünüdür. Belediyeler, Park ve Rekreasyon birimiyle çeşitli spor merkezlerinde ve açık alanlarda spora hizmet eder. Bu birimler, halkı koordineli bir şekilde etkinliklere dâhil eder ve verimli faaliyet imkânı sunar. Gelişmiş ülkelerde, bu tür faaliyetler yerel yönetimlerce yapılmaktadır.

Türkiye’de Belediye ve Spor İlişkileri

Türkiye’de Belediye ve Spor İlişkileri Son zamanlarda yerel yönetimlere bağlı belediye faaliyetlerinde artış sağlayan aktif ve güzel hizmetlere sportif hizmetlerinde dâhil etmek gerekir. Hali hazırda 1938 yılında yayınlanan ve bugüne kadar çeşitli değişikliklere uğrayan 3530 sayılı spor yasası, sporu köylere kadar indirmiş ve mülki amirlerin himayesine vermiştir. Bu yasaya göre yerel yönetime bağlı belediye birimleri elde ettikleri gelirlerin bir kısmını bütçelerinden sportif faaliyetlere ayırmalarını zorunlu hale getirmiştir. Son dönemlerde spor hizmetleri ve sportif başarılarla rağmen ülkemizde spor hizmetleri ve sportif başarılar henüz yeni yeni gelişim sağlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti dünyada olimpiyat kanunu olan tek ülkedir fakat sportif olarak herhangi bir yasal düzenleme tamamlayabilmiş değildir. Yapısıyla sporla ilgili durumların çözülmesi, faaliyetler için çeşitli yatırımların sağlanması ve var olan tesisler verimli olarak işletilmemiştir.

Yerel Yönetimler ve Turizm

Yerel Yönetimler ve Turizm “Turizm, dinlenme ve onunla ilişkili gereksinmelerin doyumu nedeniyle boş zaman harcanmasından ortaya çıkan, tüketim harcamasıyla belirlenen geçici yer değiştirmeye bağlı olan ilişkilerin ve olayların bütünüdür” şeklinde tanımlanabilir. Turizm ile ilgili diğer tanım ise, “

genel olarak devamlı yaşanan yer dışında tüketici olarak, tatil, dinlenme ve eğlenme gibi ihtiyaçların giderilmesi amacı ile yapılan seyahat ve geçici konaklama hareketleridir. Turizmin geçici yer değiştirmeler olduğu ve bu işlevi yerine getirenlerin de çeşitli nedenleri olduğudur. Bu süreç, hem yer değiştiren hem de gidilen yer bakımından beraberinde faydalar sağlayan bir hareket olduğu için, özellikle ekonomik anlamda değer yaratmaktadır.

Yerel Yönetimlerin Turizme Yönelik Sorumlulukları

Yerel Yönetimlerin Turizme Yönelik Sorumlulukları Sosyal turizmde belediyelerin rolü ve sorumluluklarını daha iyi ortaya koyabilmek amacıyla belediye tanımının yapılması gerekmektedir. 1580 sayılı Belediye Kanunu'na göre belediyeler; "Beldenin ve beldede oturanların yerel nitelikteki ortak ve medeni ihtiyaçlarını düzenleme ve karşılamakla yükümlü bir tüzel kişiliktir" şeklinde tanımlanmaktadır. Belediyeler il özel idarelerinin aksine, belirli bir coğrafi bölgenin değil, insanların topluca oturdukları, kendisine belde adı verilen yakın evlerden oluşmuş sınırlı yerleşim birimlerini idare eden birimlerdir Türkiye'de, uzun yıllar boyunca turizme yönelik tanıtım, spor, rekreasyon, sanat ve kültür gibi hizmetlerin ağırlıklı olarak merkezi yönetimin görevi olduğu görüşünden hareket edilmiş ve turizme yönelik bazı görevler verilmekle birlikte olup söz konusu görevlerde, daha çok altyapı ve temel hizmetler ile ilgilidir.

Yerel Yönetim Planlarında Spor ve Rekreasyonun Yeri

Yerel Yönetim Planlarında Spor ve Rekreasyonun Yeri Bir kentin kimliğinin ortaya konmasında ve nelere önem verdiğinin belirlenmesinde etkin olan unsur o kentin şehir planıdır. Dolayısıyla şehir planları hazırlanırken temel amaç; şehirlerin gelişmesine katkı sağlayacak ve halkın barınma, ulaşım, alışveriş, spor ve eğlence, yeşil alan, altyapı, eğitim ve sağlık gibi çeşitli alanlarda ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde hazırlanması ve uygulanması şeklinde olmalıdır. Sanayi devriminden sonra kentler hızlı bir gelişim sürecine girmiş ve çevredeki insanların ilgi odağı haline gelmişlerdir. Bunun en büyük nedeni kırsal alanlarda yaşayan insanlar için tarımdaki istihdam olanaklarının gittikçe azalmasıyla insanların kentlerde yeni iş olanakları yaratmak için kentlere göç etmeye başlamasıdır. Bunun yanında yeni gelişen kentlerdeki eğitim, sağlık ve eğlence gibi olanaklar da şehirleri çevredeki insanlar için bir cazibe merkezi haline getirmiştir. Bu yüzden kırsal alandan kentlere göçlerin artmasıyla şehirlerin nüfusları birden artmış ve şehirlerde yaşayan insanların ihtiyaçları da eskisine nazaran daha çok artmış ve çeşitlenmiştir. Kent planları yapılırken en başta dikkate alınması gereken ve amaçlanan şey, insan onuruna yaraşır biçimde yaşam alanlarının oluşturulmasını gerçekleştiren planların oluşturulmasıdır.

Hükümet ve Eğlencilen-Kalkınmada Yerel Yönetim Hizmetleri

Hükümet ve Eğlencilen-Kalkınmada Yerel Yönetim Hizmetleri Farklı hedef kitleleri ve değişen yaşam şartlarına göre Yerel yönetimlere bağlı birimler farklı programlar arayışı içinde olmalıdırlar. Yerel yönetimler bu değişimleri dikkate almalıdırlar. Yerel yönetimlerin coğrafi konumları ve şehirde bulunan imkânlarla göre bireylerin serbest zaman program ve hizmetlerini zenginleştirmek ve çeşitlendirmek önemlidir.

Bu tür aktiviteler;

Spor ve yarışmalar: Spor beceri kursları, spor turnuvaları, spor okulları, her yaşa uygun spor aktiviteleri
Doğa aktiviteleri: Dağcılık, kaya tırmanışı, doğa yürüyüşleri, dağ bisikleti, hedef bulma yarışması (oryantiring), rafting, kano, binicilik,

Kişisel gelişim aktiviteleri: Stres yönetimi, ev ekonomisi, sağlıklı beslenme, bilgisayar eğitimi kursları

Hobiler: Balık tutma yarışları, fotoğrafçılık, uçurtma yarışları

Güzel sanatlar etkinlikleri: Resim-heykel ve el sanatlarını geliştirme kursları, boya boyama aktiviteleri.

Fiziksel uygunluk (fitness) aktiviteleri: Kondisyon yüzmesi, duvar tırmanışı, halk koşuları.

Seyahat ve turizm: Kültür ve tarih gezileri, müze ziyaretleri.

Gönüllü hizmet programları: Kimsesiz çocuklar, yaşlılar ve çocuk tutuk evleri programları, Hayvan barınağı gezileri.

REKREASYON HİZMETLERİNDE ARZ-TALEP VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ

Rekreasyonun Tanımı Kişilerin doğaya zarar vermeden yaşam kalitelerini yükseltmek amacıyla serbest ve boş zamanlarında gönüllü olarak, herhangi bir zorlamaya maruz kalmadan yapmış oldukları çok disiplinli aktiviteleri kapsayan çalışma alanı olarak tanımlanmaktadır. Rekreasyon Ekonomisi Rekreasyon yatırımlarında fizibilite analizi Fizibilite (yapılabilirlik); bir ekonomik faaliyetin gerçekleştirilmesi için gerekli olan mal veya hizmet üretim tesisine ayrılacak olan kaynaklarla, bu tesisin işletme aşamasında yaratacağı kaynakların karşılaştırılması sonucunda varılan bir yargı olarak tanımlanmaktadır. Fizibilite incelemeleri; bir taraftan yatırıma karar veren ve kıt kaynaklarını en etkin biçimde kullanmak isteyen girişimci açısından; diğer taraftan da yatırımı ulusal açıdan değerlendirerek onaylayacak kamu kuruluşları ve finansmanına katkıda bulunacak kredi kuruluşları açısından büyük önem taşımaktadır. Ekonomik inceleme Ekonomik incelemeler; öncelikli olarak, gerçekleştirilecek yatırımların, sektörel ve ulusal anlamda hangi açıkları kapattığını ve hem yöresel hem de ulusal ekonomiye olası katkılarını içeren, temel yatırım gerekçelerinin belirlenmesi ile başlamaktadır. Arz ve talep incelemesi Yatırım yapılacak bölgenin genel arz ve talep yapısına yönelik yapılan bir incelemedir. Bölgenin yatırım potansiyeli ve rakiplerin durumu bir piyasa araştırması aracılığı ile analiz edilir. Fiyatlar incelemesi Bu inceleme, satış fiyatı ve girdi fiyatları ile ilgili olmak üzere iki yönlü yapılmaktadır. Bunlardan birincisinde; rekreasyon pazarının özellikleri ve arz-talep farklılıklarının oluşturacağı olumlu ve olumsuz etkiler dikkate alınarak, temel ürün ve yan ürünler için satış fiyatlarının oluşumu ayrıntılı olarak incelenmektedir. Yatırım maliyetleri incelemesi Teknik inceleme sonucunda, belirlenen yatırım girdileri miktarları ve fiyatlar incelemesi sonucunda elde edilen girdi fiyatları kullanılarak yatırım maliyetleri hesaplanmaktadır. Satış ve rekabet incelemesi Rekreasyon tesisinin satışlarının hangi düzeylerde gerçekleşeceğinin normal koşullarda ay ve yıllara göre nasıl dağılacakının araştırılması gerekir. Ekonomik kârlılık incelemesi Rekreasyon yatırımlarında özellikle devletin özendirici olanaklarından ve finansal desteğinden yararlanmak amacıyla, tesisin ulusal ekonomi açısından beklenen yararlarının ve kârlılığının ilgili kamu kurumlarına ve finansman kuruluşlarına açıklanması gerekmektedir. Rekreasyon Hizmetlerinde Arz ve Talebe İlişkin Kavramlar Talep: Talep belirli piyasalarda belirli kültür, değer ve fiyat koşullarında satın alınmak istenen, satın alınan mal ve hizmet miktarıdır. Arz: Arz belirli piyasalarda belirli kültür, değer ve fiyat koşullarında üretilmek, satılmak istenen mal ve hizmet miktarıdır. Üretim: Üretim, toprak, toprak altı ve toprak üstü doğal kaynaklar, üretim tesisleri, sermaye, emek, nitelikli personel üretim olanakları kullanılarak örgütlenerek mal ve hizmetin elde edilmesidir. Pazarlama: Pazarlama, mal ve hizmetlerin üreticiden tüketiciye, kullanıcıya akışını etkin, verimli ve ekonomik biçimlerde harekete geçiren, sürdüren işletme etkinlikleri yan dalı toplamıdır. Tüketim: Tüketim, gereksinimlerin direkt karşılanması, fayda sağlanması doğrultusunda mal ve hizmetin kullanılması işlemidir. Üretim olanakları: Bir ülkenin veya bölgenin üretim olanakları toprak, toprak altı ve toprak üstü doğal kaynaklar, üretim tesisleri, sermaye, emek, nitelikli personel ve örgütlenme düzeyi toplamlarından oluşur. Rekreasyon Talebini Etkileyen Faktörler Rekreasyona katılımı etkileyen sosyal faktörler, bireyin rekreasyon ve eğlence davranışını doğrudan etkileyen yaşam tarzı unsurlarıdır. Sosyal faktörler arasında yaş, çocuk sahipliği, eğitim, etnik köken, aile yapısı, cinsiyet, sağlık durumu, fiziksel durum, hayat arkadaşı, yer, siyasal sistemler ve din sıralanabilir. Kültürel faktörler arasında ise sanatsal ve yaratıcı girişimler, inançlar, diller, dini uygulamalar, gelenekler ve belirli bir yere özgü olan değerler sıralanmaktadır. Rekreasyona katılımı etkileyen bir diğer faktör ise ekonomik yapıdır. Kişilerin kazanç düzeyleri bu faaliyetlere katılımın da belirleyicisi olmaktadır. Kişilerin yaşadıkları fiziksel çevre, aktivitelere katılımını kolaylaştıran ya da zorlaştıran etkiye sahiptir. Rekreasyon Hizmetleri İçin Pazarlama Araştırmalarında Kullanılabilecek Veri Toplama Yöntemleri Odak grup görüşmeleri Odak grup görüşmelerinde katılımcı sayısı 8 ile 12 kişi arasında değişiklik gösterir. Katılımcı sayısının 12' den fazla olması durumunda tartışmanın doğal bir ortamda yürütülmesi zorlaşır. Gerekli koşullarda katılımcı sayısı 4 veya 5 kişi ile sınırlandırılabilir. Odak grup görüşmelerinde katılımcıların demografik, sosyo ekonomik yapı bakımından homojen olmaları, konu hakkında bilgi sahibi ve birbirlerini tanımayan katılımcılardan oluşması gerekir. Ayrıca, odak gruba katılacak bireylerin ürün kullanımı, demografik özellikleri, sosyoekonomik statüleri gibi değişkenler ve tartışma konusu hakkındaki deneyimleri ve ilgi düzeyleri açısından benzer olması gerekir. Burada amaç araştırmanın konusu dışındaki unsurlarda katılımcılar arası etkileşim ve çatışmaların önüne geçmektir.

Derinlemesine görüşme Derinlemesine görüşme, görüşme tekniğinde uzman bir kişinin araştırılan konu hakkında bilgili olan bir kişiyle doğrudan ve yapılandırılmamış bir yöntemle veri ve bilgi toplama yöntemidir. Derinlemesine görüşmede görüşme yapılan bireye, belli bir konu hakkında ne düşündüğünü ve davranışlarının nedenini açığa çıkaracak bir dizi soru yöneltilir. Görüşme odak grup toplantılarının aksine tek bir katılımcı ile birebir gerçekleştirilir. Görüşmeci cevaplayıcılarla teke tek mülakat yapar. Amaç, görüşülen kişinin konu hakkındaki en derinde gizli olan duygu, düşünce ve tutumunu ortaya çıkarmaya çalışmaktır. Gözlem Gözlem, insanların veya olayların, gözle veya elektronik araçlarla izlenmesi ve kaydedilmesi yolu ile birincil veri elde etme araçlarından biridir. Gözlem, diğer tekniklerle veri toplamanın güç olduğu ve cevaplayıcıların yanlı cevap verme olasılıklarının yüksek olduğu durum, olay ve davranışlara ilişkin veri toplamak için ideal bir araçtır. Ancak, gözlem yöntemiyle toplanacak veri fiziksel olaylar ve davranışlarla sınırlıdır. Projektif (yansıtıcı) teknikler Cevaplayıcıların araştırma konusundaki bilinçaltı güdülerini, inançlarını, tutumlarını ve duygularını yansıtmak için düzenlenmiş dolaylı sorgulama yöntemi projektif (yansıtıcı) teknikler olarak adlandırılır. Bu tekniklerin en belirgin özelliği katılımcıya kendisi yerine başkalarının davranış, tutum, inanç ve düşüncelerinin sorulmasıdır. Söz konusu teknikler; cümle tamamlama, imaj, rol yapma ve öykü teknikleridir. Anket Anket yönteminde, cevaplayıcılara sorular yöneltilme yoluyla veriler toplanır. Örneklemin büyük olduğu ve cevaplayıcıların çok sayıda soruya cevap vermesinin beklendiği araştırmalarda anket yönteminden yararlanır. Anket yöntemi ile veri toplanırken yaşanan en büyük problem cevaplayıcıları soruları samimiyetle cevaplamaya motive etmektir. Anket yöntemi ile davranışlar, niyetler, tutumlar, inançlar, güdüler, demografik özellikler ve yaşam tarzı gibi konularda veri toplamak mümkündür. Deney Özellikle neden sonuç ilişkisini araştıran nedensel araştırmalarda kullanılan yöntem deney yöntemidir. Deney yöntemi ile veri toplanırken, birbirine benzer özellikler gösteren kişilerden oluşan deney grubundaki ve kontrol grubundaki cevaplayıcılar, etki etmesi muhtemel diğer değişkenler kontrol altında tutularak, etkisi ölçülmek istenen bağımsız değişkenin farklı düzeylerine maruz kalırlar. Deney sonrası her iki grubun tepkileri birbiri ile karşılaştırılarak neden sonuç ilişkisi açıklanmaya çalışılır.